

Viite

-

ECOFIN-neuvosto 12.12.2025 sekä Euroryhmän kokous 11.12.2025, Bryssel

Suomea kokouksissa edustaa valtiovarainministeri Riikka Purra.

Tiivistelmä

Yhtenäisvaluuttapaketti

Puheenjohtajamaa Tanskan tavoitteena on saavuttaa neuvoston yleisnäkemyks yhtenäisvaluuttapakettista vuoden loppuun mennessä. Yhtenäisvaluuttapaketti koostuu lainsäädäntöesityksistä, jotka koskevat käteisasetusehdotusta sekä digitaalista euroa. Puheenjohtajan mukaan 12. joulukuuta 2025 pidettävässä talous- ja rahoitusasioiden neuvostossa tultaneen käymään politiikkakeskustelu yleisnäkemyksen tavoittelun sijaan. Niin sanottu hiljaisuusmenettely kokonaiskompromissitekstistä pidetään yhtenäisvaluutta-paketin kokonaisuudelle todennäköisesti vasta tämän jälkeen. Suomi voi hyväksyä puheenjohtajan kokonaiskompromissiesityksen nyky muodossaan.

Vakaus- ja kasvusopimuksen toimeenpano

Komissio julkaisi osana syyspakettiaan 25. marraskuuta 2025 SEUT 126 artiklan 3 kohdan mukaisen kertomuksen jäsenvaltioiden julkisen talouden tilasta ja mahdollisista liiallisen alijäämän menettelyistä. Kertomuksessa arvioidaan Suomen ja Saksan alijäämäkriteerin noudattamista. Komission arvion perusteella liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn aloittaminen on Suomen kannalta perusteltua. Komissio esittelee raportin talous- ja rahoitusasioiden neuvostolle 12. joulukuuta ja asiasta käydään näkemystenvaihto. Lisäksi asiakohdassa hyväksytään EU:n finanssipoliittisten sääntöjen käytäntesäännöt, jotka talous- ja rahoituskomitea on hyväksynyt 1.12.2025. Suomi ottaa asian tiedoksi ja voi hyväksyä käytäntesäännöt.

Muut asiat

Neuvosto keskustelee säästämis- ja sijoitusunioniin liittyen markkinainfrastruktuuri- ja valvontapakettista sekä lisäeläkepaketin tiedonannosta ja suosituksista. Tullireformiin liittyen neuvosto saanee tilannekatsauksen unionin uudistettua tullikoodeksia koskevasta kolmikantaneuvottelusta ja pj. tavoittelee poliittista yhteisymmärrystä tullittomuusasetuksen muutosehdotusta koskevasta väliaikaisratkaisusta. Neuvosto käy näkemystenvaihdon lainsäädännön taloudellisista seurauksista ja hyväksyy päätelmät EU:n rahoitusmarkkinasääntelyn yksinkertaistamisesta. Esillä on myös Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen talous- ja rahoitusvaikutukset. Talouden elpymisen asiakohdassa neuvoston on tarkoitus hyväksyä Bulgarian, Italian, Itävallan, Kreikan, Kyproksen, Latvian, Maltaan, Puolan, Portugalin, Ranskan, Slovenian ja Tšekin päivitetty elpymis- ja palautumissuunnitelmat. Eurooppalaiseen ohjausjaksoon 2026 liittyen neuvosto saa esittelyt komission syyspaketista (varoitusmekanismiraportti 2026 ja suositus euroalueen suosituksista 2026) sekä Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksesta EU:n talousarvion täytäntöönpanosta varainhoitovuodelta 2024.

Euroryhmä

Euroryhmän asialistalla on IMF:n arviointi euroalueen politiikkatoimista mukaan lukien alustavat päätelmät, euroalueen jäsenvaltioiden alustavien talousarviosuunnitelmien arviointi ja euroalueen julkisen talouden tilanne ja näkymät sekä euroryhmän puheenjohtajan valinta.

EVM:n hallintoneuvoston kokous

Euroryhmän jälkeen järjestetään Euroopan vakausmekanismin hallintoneuvoston kokous, jossa on määrä tehdä muodolliset päätökset koskien Bulgarian liittymistä EVM:n jäseneksi vuoden 2026 alussa. Lisäksi hyväksytään Latvian väliaikaisen EVM-maksuhelpotuksen päättymiseen 1.1.2026 liittyvät muutokset EVM:n perustamisesta tehtyyn sopimukseen sekä keskustellaan EVM:n hallintoneuvoston puheenjohtajan valintaprosessista euroryhmän puheenjohtajan vaihtuessa. Valtiovarainministeri Riikka Purra edustaa kokouksessa Suomea.

Asialista:

1. Asialistan hyväksyminen
2. (mahd.) A-kohtien hyväksyminen

Lainsäädäntöasiat

3. (mahd.) Säästämis- ja sijoitusunioni (SIU) s. 5
Markkinainfrastrukturi- ja valvontapaketti
 = *politiikkakeskustelu*
4. Yhtenäisvaluutta-paketti s. 8
 - a) Asetus digitaalisesta eurosta
 - b) Asetus euroalueen ulkopuolisten jäsenmaiden maksupalveluntarjoajia koskevasta sääntelystä
 - c) Asetus euroseteleiden ja -kolikoiden käytöstä laillisena maksuvälineenä
 = *Yleisnäkemys*
5. Ehdotus unionin tullikoodexin ja EU:n tulliviranomaisen perustamisesta s. 13
 = *Politiikkakeskustelu*
6. Muut asiat
Tilannekatsaus vireillä oleviin rahoituspalvelualan lainsäädäntöhankkeisiin
 = *Puheenjohtaja tiedottaa*

Ei-lainsäädäntöasia

7. Säästämis- ja sijoitusunioni (SIU) s. 20
Komission tiedonanto ja suositus eläkkeistä
 = *Komission esittely ja näkemysten vaihto*
8. Asetus tullittomuuden poistamisesta s. 23
 = *Poliittinen yhteisymmärrys*
9. EU-lainsäädännön taloudelliset seuraukset s. 28
 = *Näkemystenvaihto*
10. Päätelmät EU:n rahoitusmarkkinasääntelyn yksinkertaistamisesta s. 31
 = *Hyväksyminen*
11. Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen talous- ja rahoitusvaikutukset s. 33
 = *Näkemystenvaihto*
12. Eurooppalainen ohjausjakso 2026 s. 40
Varoitusmekanismi-raportti 2026, Suositus euroalueen talouspolitiikasta
 = *Komission esittely / Näkemystenvaihto*

- 13. Vakaus- ja kasvusopimuksen toimeenpano** **s. 47**
 a) Komissio raportti ja mahdolliset ehdotukset liiallisen alijäämän menettelyyn liittyen
 = *Komission esittely ja näkemystenvaihto*
 b) Käytännönsäännöt
 = *Hyväksyminen*
- 14. Taloudellinen elpyminen Euroopassa** **s. 51**
 Elpymis- ja palautumistukivälineen mukaiset neuvoston täytäntöönpanopäätökset
 = *Hyväksyminen*
- 15. Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomus Euroopan unionin talousarvion täytäntöönpanosta varainhoitovuodelta 2024** **s. 59**
 = *Esittely*
- 16. Muut asiat**

Torstai 11.12.

15.00	Euroryhmä	s. 63
tbd	EVM:n hallintoneuvosto	
20.00	(mahd.) Epävirallinen ministeri-illallinen	

Perjantai 12.12.

09.00	Aamiainen
10.00	Ecofin-neuvosto

ECOFIN-neuvosto 12.12.2025, Bryssel; 3. Säästämis- ja sijoitusunioni (SIU) - Markkinainfrastrukturi- ja valvontapaketti

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto (ECOFIN) 12.12.2025, Bryssel

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Talous- ja rahoitusasioiden neuvoston kokouksessa 12. joulukuuta 2025 on tarkoitus käydä politiikkakeskustelu säästämis- ja sijoitusunioniin (*Savings and Investment Union*, SIU) liittyvästä laajasta Euroopan komission lainsäädäntömuutosehdotusten kokonaisuudesta, ns. markkinainfrastrukturi- ja valvontapaketista. Komission lainsäädäntöesitykset julkistettaneen 3.12.2025. Tämän muistion tiedot perustuvat päiväämättömiin komission luonnoksiin lainsäädäntöehdotuksista. Luonnokset seuraavat komission 19.3.2025 julkistamaa SIU-tiedonantoa, joka oli jatkoa jo vuodesta 2015 lähtien käydylle keskustelulle ja komission säädösehdoituksille pääomamarkkinaunionin toteuttamiseksi EU:ssa. Suomen kantoja tullaan tarkentamaan, kun lopulliset lainsäädäntöesitykset julkistetaan.

Asiaa käsitellään talous- ja rahoituskomitean kokouksessa 1.–2.12.2025.

Suomen kanta

Suomi ottaa asian tiedoksi.

Suomen kantoja säästämis- ja sijoitusunioniin on muodostettu eduskuntaselvityksessä E 34/2025 vp.

Suomen kantoja pääomamarkkinaunionin tulevaisuuteen on muodostettu eduskuntaselvityksessä E 44/2024 vp.

Suomi suhtautuu avoimesti ehdotuksiin pääomamarkkinoiden valvonnan keskittämisestä. Suomen näkemyksen mukaan EU pääomamarkkinoiden kannalta keskittämisen vaikutuksia tulisi arvioida ensimmäisessä vaiheessa suurimpien pääomamarkkinatoimijoiden ja rahoitusmarkkinainfrastruktuurin näkökulmasta. Suomi pitää tärkeänä yhteisen sääntökirjan kehittämistä ja sääntelyfragmentaation vähentämistä askeleina kohti yhdenmukaisempaa valvontaa. (E 44/2024 vp)

Suomi tarkentaa kantojaan erillisessä eduskuntaselvityksessä markkinainfrastruktuuri- ja valvontapakettiin komission annettua lainsäädäntöehdotukset.

Pääasiallinen sisältö

Markkinainfrastruktuuri- ja valvontapaketti

Luonnosehdotusten mukaan muutoksia ehdotettaisiin 14 pääomamarkkinaunioniin liittyvään EU-asetukseen tai -direktiiviin. Muutosesityksiä yhdistäisi pääomamarkkinoiden ja niiden valvonnan yhdentymiskehityksen edistäminen. Muutosehdotukset jakautuisivat kolmeen erilliseen esitykseen.

Yksi muutosesityksistä kohdistuisi rahoitusvälineiden markkinat -direktiiviin, sijoitusrahastodirektiiviin ja vaihtoehtorahastojen hoitajista annettuun direktiiviin tehtäviin muutoksiin. Nämä esitykset koskisivat pääasiassa arvopaperikaupankäyntiin ja varainhoitoon liittyviä muutoksia.

Toinen muutosesityksistä koskisi yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavien yritysten rajat ylittävän markkinoinnin helpottamista koskevaa asetusta ja rahoitusvälineiden markkinat -asetusta. Lisäksi merkittäviä muutoksia ehdotettaisiin arvopaperikeskusasetukseen, Euroopan markkinainfrastruktuuriasetukseen (ns. EMIR-asetus), keskusvastapuolten elvytys- ja kriisinratkaisukehystä koskevaan asetukseen, arvopapereilla toteutettavien rahoitustoimien ja uudelleenkäytön raportoinnista ja läpinäkyvyydestä annettuun asetukseen, hajautetun tilikirjan teknologiaan perustuvien markkinainfrastruktuurien pilotijärjestelmää koskevaan asetukseen ja siihen liittyviin säädöksiin, kryptovarojen markkinoita koskevaan asetukseen sekä Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaista koskevaan asetukseen.

Kolmas muutosesitys koskisi maksujärjestelmien ja arvopaperien selvitysjärjestelmien toimintaa tilanteessa, jossa järjestelmään osallistujaa kohtaan on aloitettu maksukyvyttömyysmenettely. Ehdotuksella kumottaisiin selvityksen lopullisuudesta maksujärjestelmissä ja arvopaperien selvitysjärjestelmissä annettu direktiivi (ns. selvitysdirektiivi) ja korvattaisiin se enemmän sääntelyä sisältävällä asetuksella. Myös rahoitusvakuusjärjestelyistä annettuun direktiiviin ehdotettaisiin muutoksia.

Komission tarkoituksena on lainsäädäntöä edelleen harmonisoimalla poistaa rajat ylittävän pääomamarkkinatoiminnan esteitä ja edelleen yhdenmukaistaa pääomamarkkinoiden toimintaa. Lakiehdotuksilla on tarkoitus parantaa EU:n sisämarkkinan toimivuutta rahoituspalveluissa sijoittajien, yritysten ja laajemmin EU:n talouden hyväksi. Muutosten avulla olisi tarkoitus myös edesauttaa markkinoiden yhdentymiskehitystä ja sen myötä suuremmasta mittakaavasta johtuvia etuja.

Muutosesitykset kohdistuisivat rajat ylittävän toiminnan esteiden purkamiseen arvopaperikaupankäynnissä ja arvopaperikauppojen selvityksessä sekä varainhoidossa. Lisäksi purettaisiin uusien teknologioiden käyttöönoton esteitä. Näihin toimiin liittyisi valvonnan kehittämiseen ja keskittämiseen liittyviä toimia.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta 5.12.2025

Eduskuntakäsittely

Valtioneuvoston eduskuntaselvitys E 44/2024: TaVL 23/2024 vp

Suuri valiokunta 5.12.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Taloudellisia vaikutuksia arvioidaan komission annettua lainsäädäntöesitykset. Luonnosehdotusten perusteella muutokset olisivat osin merkittäviä ja niillä olisi taloudellisia vaikutuksia. Komission vaikutusarvioita ei ole ollut käytettävissä tätä perusmuistiota kirjoitettaessa.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

-

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/RMO	finanssineuvos Satu Nousiainen, p. 0295 530 258
VM/RMO	finanssineuvos Risto Koponen, p. 0295 530 355
VM/RMO	erityisasiantuntija Hanna Heiskanen, p. 0295 530 098
OM	lainsäädäntöneuvos Katri Törnroth, p. 0295 150 084

etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/541/2025
EU/8/2025

ECOFIN-neuvosto 12.12.2025, Bryssel; 4. Yhtenäisvaluuttapaketti

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden ministerineuvosto (ECOFIN) 12.12.2025

Eduskuntatunnus

U 58/2023 vp

U 60/2023 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Puheenjohtajamaa Tanskan tavoitteena on saavuttaa neuvoston yleisnäkemyks yhtenäisvaluuttapakettista vuoden loppuun mennessä. Yhtenäisvaluuttapaketti koostuu lainsäädäntöesityksistä, jotka koskevat käteisasetusehdotusta sekä digitaalista euroa. Käteisasetusehdotusta koskeva osuus on neuvoston työryhmän viimeisillä kommentteilla 28.11. asti. Digitaalisesta eurosta pidetään neuvoston työryhmän kokous vielä 8.12. Niin sanottu hiljaisuusmenettely kokonaiskompromissitekstistä pidetään yhtenäisvaluuttapakettin kokonaisuudelle todennäköisesti vasta ECOFIN-neuvoston jälkeen. Neuvoston työryhmän puheenjohtajan mukaan 12. joulukuuta 2025 pidettävässä ECOFIN-neuvostossa tultaneen siten käymään politiikkakeskustelu yleisnäkemyksen tavoittelun sijaan.

Komissio antoi 28.6.2023 yhtenäisvaluuttapakettin nimellä asetusehdotukset sekä eurokäteisen laillisen maksuvälineen asemaa että digitaalista euroa koskevasta lainsäädäntökehyksestä. Ehdotuksia on käsitelty neuvoston finanssipalvelu- ja pankkiunionityöryhmän kokouksissa heinäkuusta 2023 lähtien ja kyseessä on kolmas kerta, kun asetusehdotusta käsitellään talous- ja rahoitusasioiden neuvoston piirissä. Neuvottelut ovat edenneet Suomen kantojen mukaisesti. Digitaalista euroa koskevien neuvottelujen edetessä on noussut esille joitain uusia kysymyksiä, kuten digitaalisen euron hallussapitorajasta päättäminen ja eurojärjestelmän ulkopuolisten pankkien velvollisuus tarjota digitaalisen euron palveluja. Lisäksi häiriönsietokykyä ja hinnoittelumallia koskevat ehdotukset ovat tarkentuneet.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä puheenjohtajan kokonaiskompromissiesityksen nykymuodossaan.

Suomen kannat käteisasetukseen on määritelty kirjelmässä U 58/2023 vp ja digieuroasetukseen kirjelmässä U 60/2023 vp, joissa todetaan mm. seuraavasti:

Valtioneuvosto katsoo, että laillisen maksuvälineen määritelmän tuominen yhteiseen lainsäädäntöön on perusteltua yhdenmukaisen koko EU-aluetta koskevan sovellettavuuden vuoksi. Valtioneuvosto pitää perusteltuna komission ehdotuksia siitä, että käytettävää maksuvälinettä koskevan päätöksenteon tulisi perustua osapuolten tosiasiallisiin valintamahdollisuuksiin ja että käteisen vastaanottamisesta kieltäytymisen tulisi perustua asianmukaisiin ja painaviin syihin. (U 58/2023 vp).

Valtioneuvosto kiinnittää huomiota siihen, että ehdotuksessa komissiolle siirrettäisiin varsin laajaa harkintavaltaa sisältävää toimivaltaa antaa delegoituja säädöksiä ja täytäntöönpanosäädöksiä. Valtioneuvoston näkemyksen mukaan komission tehtävänä tulisi olla käteisen saatavuuden ja käytettävyyden arviointi eri jäsenvaltioissa, mutta komissiolle ei tulisi siirtää 9 artiklan 5 kohdan mukaista toimivaltaa määrätä täytäntöönpanosäädöksiin yksittäisiä jäsenvaltioita velvoittavista korjaavista toimenpiteistä. (U 58/2023 vp)

Valtioneuvosto toteaa, että rahajärjestelmän uskottavuus perustuu luottamukseen, sekä rahajärjestelmän ankkurin että myös liikepankkirahan osalta. Tästä syystä valtioneuvosto pitää tärkeänä, että yleisön pääsy yleisesti hyväksyttyyn ja luotettavaan keskuspankkirahaan olisi mahdollista myös jatkuvasti digitalisoituvassa taloudessa. (U 60/2023 vp)

Valtioneuvosto katsoo, että keskuspankkirahaa sen eri muodoissa tulisi säännellä pitkälti samoin ehdoin, jolloin digitaalisen euron asema laillisena maksuvälineenä tulisi olla verrannollinen eurosetelien ja kolikkojen vastaavaan asemaan, ottaen kuitenkin huomioon sekä digitaalisen maksamisen että käteisrahan ominaispiirteet. (U 60/2023 vp).

Valtioneuvosto kannattaa toimia, joilla mahdollisen digitaalisen keskuspankkirahan käsittelyä lainsäädännössä selkiytetään sekä euroalueella, että yhteismarkkina-alueella. Valtioneuvosto korostaa, että digitaalinen euro olisi nykyisiä vähittäismaksamisen markkinoita ja maksutapoja täydentävä uusi maksutapa ja katsoo, että ehdotuksen jatkovalmistelussa tulisi huomioida vähittäismaksamisen markkinoiden kilpailullisuusnäkökulmat sekä edellytykset monimuotoisten markkinatoimijoiden osallistumiselle. (U 60/2023 vp)

Pääasiallinen sisältö

Yhtenäisvaluuttapaketti koostuu kolmesta erillisestä lainsäädäntöehdotuksesta, joissa säädetään yleisölle tarjolla olevaa keskuspankkirahasta sen eri muodoissa. Ensimmäinen lainsäädäntöesitys koskettaa eurokäteisen asemaa laillisena maksuvälineenä ja kaksi muuta asetusehdotusta digitaaliseen euroon liittyvää sääntelyä.

Neuvoston finanssipalvelu- ja pankkiunionityöryhmän kokouksia on järjestetty yhteisessä kokoonpanossa kaksi kertaa. Erillisiä käteisetusehdotusta käsitteleviä kokouksia on järjestetty kahdeksan kertaa. Digitaalista euroa on käsitelty 28 kokouksessa.

Eurokäteistä koskevan sääntelyn tavoitteena on turvata eurokäteisen rooli laillisena maksuvälineenä varmistaen sen laaja hyväksyttävyyys ja riittävä saatavuus. Sääntelyn tavoitteena on luoda digitaaliselle eurolle lainsäädännöllinen kehys, joka varmistaa euron aseman yhteisenä valuuttana euroalueella. Digitaalinen euro olisi tarjolla vähittäismaksamista varten ja sen liikkeeseenlaskusta päättäisi eurojärjestelmä.

Digitaalisen euron asetusehdotusta koskevat jäsenvaltioiden kannat vaihtelevat suuresti käsiteltävien teemojen mukaisesti, sillä maksuvälineen uuden luonteen takia valtioihin ei ole ehtinyt muodostua uusia käytäntöjä. Jäsenvaltiot jakavat vahvasti näkemyksen lainsäädännön ja sen yksityiskohtaisen käsittelyn tarpeellisuudesta. Jäsenvaltiot jakavat pitkälti näkemykset rahoitusvakauden turvaamiseen liittyvien säännösten

tarpeellisuudesta. Poliittisesti haastavimmaksi on osoittautunut kysymys digitaalisen euron hallussapitorajoituksesta. Tällä tarkoitetaan enimmäismäärä digitaalisia euroja, joita käyttäjä voi kerralla pitää tilillään. Jäsenvaltiot toivoivat ratkaisua, jossa heitä kuultaisiin hallussapitorajasta päätettäessä. Ratkaisuksi kehitettiin Euroryhmässä malli, jossa lainsäädännössä asetettaisiin hallussapitorajalle raamit, joiden puitteissa Euroopan keskuspankki voisi asettaa hallussapitorajan. Neuvosto antaisi hallussapitorajan enimmäismäärän täytäntöönpanopäätöksellä kuultuaan kaikkia olennaisia osapuolia. Euroopan keskuspankki asettaisi hallussapitorajan enimmäisrajan puitteissa.

Komission asetusehdotus ei sisältänyt säännöksiä digitaalisen euron häiriönsietokyvystä. Neuvoston kompromissiehdotus sisältää uuden digitaalisen euron häiriönsietokykyä koskevan luvun, joka pohjautuu Suomen, Viron, Latvian ja Liettuan laatimiin ehdotuksiin. Suomi on edistänyt neuvotteluissa myös eurojärjestelmän ulkopuolisten pankkien velvollisuutta tarjota digitaalisen euron palveluja. Neuvoston kompromissiehdotuksen mukaan eurojärjestelmän ulkopuolisten pankkien on tarjottava digitaalisen euron palveluja eurojärjestelmän alueella, mikäli tällainen pankki palvelee joko merkittävää määrää asiakkaita jäsenvaltiossa tai merkittävää osuutta jäsenvaltion väestöstä. Digitaalisen euron hinnoittelumallia koskevat ehdotukset ovat tarkentuneet siten, että hinnoittelua koskeva sääntely toteutettaisiin kahdessa vaiheessa. Digitaalisen euron alkuvuosina sovellettaisiin debit-korttimaksamisen perusteella laskettua enimmäishintaa. Myöhemmin siirryttäisiin kustannusperusteiseen hinnoitteluun, joka mahdollistaisi kohtuullisen tuoton.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Keskuspankkirahaa, eli eurokäteistä ja sen mahdollista digitaalista muotoa ehdotetaan säänneltäväksi SEUT-sopimuksen artiklan 133 mukaisesti: Euroopan parlamentti ja neuvosto säätävät tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen toimenpiteistä, jotka ovat tarpeen euron käytössä yhteisenä rahana, sanotun kuitenkaan rajoittamatta Euroopan keskuspankin toimivaltuuksia. Näistä toimenpiteistä säädetään, kun Euroopan keskuspankkia _____ on _____ kuultu.

Lainsäädäntöehdotukset käsitellään tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä ja hyväksymisestä päätetään neuvostossa määräenemmistöllä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Lainsäädäntöehdotusten vastuuvaliokunta Euroopan parlamentissa on talous- ja raha-asioiden valiokunta (ECON). Euroopan parlamentti nimesi yhtenäisvaluuttapakettin digitaalisen euron asetuksen ensimmäiseksi esittelijäksi Stefan Bergerin (EPP). Esittelijäksi vaihtui Euroopan parlamentin vaalien myötä Fernando Navarrete Rojas (EPP). Ensimmäinen valiokunnan julkinen kuuleminen asetusehdotuksen pohjalta järjestettiin 28.11.2023. Navarrete on järjestänyt sarjan teknisiä seminaareja, joissa toimialaa on kuultu laajasti. Seminaarisarja aloitettiin heinäkuussa 2025. Euroopan parlamentin luonnosraportti on jaettu ja parlamentin jäsenet voivat jättää siihen kommentteja 12.12.2025. mennessä. Neuvottelumandaattia haetaan todennäköisesti loppukevällä 2026.

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta 5.12.2025

Eduskuntakäsittely

Eduskunta käsittelee eurokäteisen laillisen maksuvälineen asemaa koskevaa asetusehdotusta tunnuksella U 58/2023 vp ja TaVL 26/2023 vp.

Eduskunta käsittelee digitaalista euroa koskevaa asetusehdotusta tunnuksella U 60/2023 vp ja TaVL 20/2023 vp.

Eduskunta on aiemmin käsitellyt digitaalista euroa myös tunnuksilla E 9/2021 vp ja EJ 3/2022 vp.

Suuri valiokunta, 5.12.2025.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Asetukset ovat suoraan sovellettavaa oikeutta. Asia kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 ja 29 §:n perusteella valtakunnan lainsäädäntövaltaan.

Taloudelliset vaikutukset

Käteisasetusehdotuksen taloudelliset vaikutukset riippuvat ehdotuksen lopullisista muotoiluista. Asetus parantaisi kuluttajien mahdollisuuksia käyttää käteistä maksuvälineenä, eikä siitä aiheutuisi heille suoria kustannuksia. Se myös parantaisi digitaalisten maksupalvelujen käytön ulkopuolella olevien asiakkaiden asemaa. Asetusehdotus vahvistaisi entisestään luottolaitosten velvoitetta toteuttaa riittävät käteispalvelut kuluttaja-asiakkaille, millä voi olla kustannusvaikutuksia näille palveluntuottajille. Asetusehdotuksen lähtökohtainen käteisen hyväksymisvelvoite saattaisi lisätä yritysten kustannuksia jossain määrin johtuen rahahuollon järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista. Vastaavanlainen kustannusvaikutus voisi kohdistua myös viranomaistoimijoihin, jotka eivät tällä hetkellä hyväksy maksuvälineenä käteistä.

Digitaalisen euron peruspalvelut olisivat asetusehdotuksen mukaan käyttäjille maksuttomia ja lisäpalveluista, kuten ylimääräisistä maksuvälineistä, voidaan periä palkkio. Kustannuksia syntyy digitaalisen euron järjestelmän rakentamisesta. Euroopan keskuspankin hankintailmoitusten mukaan sen tekemien järjestelmähankintojen suuruusluokka olisi 432–1164 miljoonaa euroa. Toimialalle syntyy kustannuksia digitaalisen euron käyttöönotosta. Euroopan keskuspankin lokakuussa 2025 julkaiseman selvityksen mukaan pankkitoimialan omat arviot kustannuksista sijoittuisivat noin 4–5,77 miljardin euron kokonaiskustannuksiin, eli 1–1,44 miljardia euroa vuodessa neljän vuoden aikana. Tämä on lähellä Euroopan komission vuoden 2023 vaikutusarviossa esitettyä ylärajaa, jossa digitaalisen euron investointikustannuksiksi arvioitiin 2,8–5,4 miljardia euroa euroalueen luottolaitoksille.

Kauppiaiden kustannukset muodostuvat lähinnä maksupäätteiden ohjelmistopäivityksistä, mutta maksupäätteitä päivitetään muutenkin säännöllisesti tietoturvasyistä. Digitaalisen euron oletetaan tuovan myös säästöjä kauppiaille, koska digitaalisen euron hinnoittelumallilla varmistettaisiin kustannustehokkuus ja pidemmällä aikavälillä kustannusperusteisuus. Kauppiat kritisoivat tällä hetkellä korttimaksamisen kustannusten läpinäkyvyyden puutetta. Digitaalinen euro voisi laskea kauppiailta perittäviä maksamisen kustannuksia myös lisääntyneen kilpailun kautta.

Asetusehdotuksessa esitetty julkisen toimijan jakelu- ja palveluvelvoite digitaalisen euron maksupalveluiden osalta voi toteutuessaan mahdollisesti sisältää pidemmällä aikavälillä budjettivaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Asetus digitaalisesta eurosta (COM(2023) 369 final)
Asetus digitaalisesta euron palveluntarjoamisesta euroalueen ulkopuolisiin jäsenmaihiin
sijoittuneiden toimijoiden toimesta (COM(2023) 369 final)
Asetus euroseteleiden ja -kolikoiden käytöstä laillisena maksuvälineenä

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/RMO, erityisasiantuntija Hanna Heiskanen, puh. +358 295 530 098
VM/RMO, neuvotteleva virkamies Kari Kemppainen, puh. +358 295 530 254
etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/902/2023
EU/903/2023
EU/904/2023
EU/8/2023
EU/8/2025

-

ECOFIN-neuvosto 12.12.2025, Bryssel; 5. Ehdotus unionin tullikoodexin ja EU:n tulliviranomaisen perustamisesta (Tullireformi)

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto (ECOFIN) 12.12.2025, Bryssel

Eduskuntatunnus

U 27/2023 vp, UJ 16/2025 vp.

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Puheenjohtaja antaa tilannekatsauksen unionin uudistettua tullikoodexia koskevasta kolmikantaneuvottelusta. Tanskan puheenjohtajuuskauden viimeiseksi aikataulutettu kolmikantakokous pidetään 10.12.2025.

Kolmikantaneuvottelut aloitettiin 8.7.2025 ja niitä on käyty tiivisti Tanskan puheenjohtajuuskaudella. Tanska on informoinut neuvoston tulliliittötyöryhmää sekä Coreperia neuvotteluiden etenemisestä. Keskeisimmät avoimet kysymykset liittyvät EU:n uuden tulliviraston hallinnointiin, unionin lainvalvontaviranomaisten, kuten EPPO, tiedonsaantioikeuteen EU:n uudesta tullitietokeskuksesta, tullirikkomuksiin ja niistä määrättäviin seuraamuksiin sekä uudistuksen soveltamisen alkamisajankohtiin. Kolmikantaneuvotteluiden tavoitteena on, että yhteisymmärrys unionin uudistetun tullikoodexin sisällöstä saavutettaisiin vielä kuluvan vuoden aikana Tanskan puheenjohtajuuskauden kuluessa. Kolmikantaneuvotteluiden aikataulun vuoksi puheenjohtaja ennakoi neuvoston tulliliittötyöryhmän kokouksessa 27.11.2025 muuttavansa asian käsittelytarkoituksen ECOFIN-neuvostossa 12.12.2025 poliittisen yhteisymmärryksen tavoittelemisesta edistymisraportiksi.

Komissio antoi ehdotuksensa unionin tullireformiksi toukokuussa 2023 ja se esiteltiin ECOFIN-neuvostolle 14.7.2023. Ehdotuksen käsittely aloitettiin sen jälkeen neuvoston tulliliittötyöryhmässä. ECOFIN-neuvostolle on esitetty edistymisraportit 8.12.2023, 21.6.2024, 10.12.2024 ja 20.6.2025.

Suomen kanta

Suomen kannat tullireformiehdotukseen ja sen keskeisiin uudistuksiin on määritelty valtioneuvoston kirjelmässä eduskunnalle U 27/2023 vp.

Suomi pitää ehdotettua unionin tulliliiton kokonaisuudistusta ja tullitoiminnan ajantasaistamista yleisesti ottaen kannatettavana.

Suomen kantaa on täydennetty erillisellä U-jatkokirjelmällä UJ 16/2025 vp. unionin uudistettuun tullikoodeksiin ehdotettavaksi lisätyn käsittelymaksuesityksen osalta. Suomi kannattaa esitetyn käsittelymaksun säätämistä jatkuvasti kasvavan, Tullin resursseja vievän ja vaikeasti valvottavan sähköisen etämyynnin tavaratuonnille. Käsittelymaksun tuottojen kohdentamisen osalta valtioneuvosto kannattaa ensisijaisesti ratkaisua, jossa käsittelymaksun tuotto kohdistettaisiin EU:n budjettiin yleiskatteellisesti.

Pääasiallinen sisältö

Komission tullireformiehdotus on vuonna 1968 perustetun unionin tulliliiton toimintaa koskeva kattavin ja kunnianhimoisin lainsäädäntöuudistus, jolla unionin tulliliittoa nykyaikaistettaisiin perustamalla sen toimintapa vahvasti digitaalisuuden ja tiedon tehokkaaseen hyödyntämiseen, osin toimintoja keskittämällä. Tullireformiehdotus Euroopan unionin tulliliiton toiminnan uudistamiseksi koostuu kolmesta lainsäädäntöehdotuksesta:

- ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin tullikoodeksin ja Euroopan unionin tulliviranomaisen perustamisesta, sekä asetuksen (EU) 952/2013 kumoamisesta, ns. unionin uudistettu tullikoodeksi (COM(2023) 258 final);
- ehdotus neuvoston asetukseksi, jolla muutetaan tariffi- ja tilastonimikkeistöstä ja yh-teisestä tullitariffista annettua neuvoston ns. tullitariffiasetusta (ETY) 2658/87 tavaroiden etämyyntiä koskevan yksinkertaistetun tullikohtelun käyttöönottamista varten ja yhteisön tullittomuusjärjestelmän perustamisesta annettua neuvoston ns. tullittomuusasetusta (EY) 1186/2009 tullittomuuden arvorajan poistamiseksi (COM(2023) 259 final); ja
- ehdotus neuvoston direktiiviksi arvonlisäverodirektiivin 2006/112/EY muuttamisesta arvonlisäverosääntöjen osalta, jotka koskevat maahantuotavien tavaroiden etämyynnin mahdollistavia verovelvollisia ja kolmansilta alueilta tai kolmansista maista tuotujen tavaroiden etämyyntiä koskevan erityisjärjestelmän soveltamista sekä tuonnin arvonlisäveron ilmoittamista ja maksamista koskevia erityisjärjestelyjä (COM(2023) 262 final).

Keskeisin ehdotuksista on ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin tullikoodeksista ja Euroopan unionin tulliviranomaisesta, jolla uudistettaisiin unionin keskeinen tullilainsäädäntö. Tullikoodeksia koskevaan ehdotukseen liitännäisiä ovat uudistuspakettiin sisältyvät kaksi muuta säädösehdotusta, joissa säädettäisiin erityisesti sähköisen tavarakaupan etämyyntiin sovellettavista yksinkertaistuksista.

Unionin uudistetulla tullikoodeksilla perustettava EU:n uusi tullidatakeskus korvaisi ajan myötä jäsenvaltioiden erilliset tullitietojärjestelmät. Tiedot annettaisiin yhteisen rajapinnan kautta EU:n tullidatakeskukselle, jonka kautta kansalliset tullit saisivat ne käyttöönsä. Tullidatakeskus mahdollistaisi myös EU-tasaisen riskianalyysin, joka täydentäisi jäsenvaltioiden kansallisia riskinhallintajärjestelmiä. Unionin uudistetulla tullikoodeksilla perustettaisiin myös EU:n uusi tulliviranomainen, jonka keskeisinä tehtävinä olisi vastata EU:n tullidatakeskuksen toiminnasta sekä EU-tason riskinhallinnasta. Sillä olisi myös muita tehtäviä, kuten operatiivisen kriisinhallinnan koordinoiminen unionin tasolla sekä erilaisia tuki- ja koordinaatiotehtäviä tullitoiminnan yhdenmukaisuuden lisäämiseksi unionissa.

Unionin uudistetun tullikoodeksin keskeisenä tavoitteena on lisäksi vähentää yritysten ja viranomaisen kuluja ja hallinnollista taakkaa yksinkertaistamalla ja nykyaikaistamalla tullimenettelyjä ja -muodollisuuksia. Esimerkiksi uusi 'luotettavien ja tarkastettujen toimijoiden' (Trust and Check trader) -kategoria mahdollistaisi pitkälle meneviä helpotuksia tulli-menettelyihin, silloin kun toimija täyttää tiukat luotettavuuden ja läpinäkyvyyden ehdot. Myös erityinen sähköisen kaupan etämyynnin yksinkertaistettu tulliselvitysmenettely luotaisiin nykyisen järjestelmän yksinkertaistamiseksi ja yhdenmukaistamiseksi sähköisen kaupankäynnin alv-sääntöjen kanssa. Ehdotetun

menettelyn olisi tarkoitus sujuvoittaa mittavaa ja alati kasvavan sähköisen kaupan tavaraliikenteen tulliselvitystä sekä parantaa sen tullivalvontaa. Lisäksi ehdotuksella selkeytettäisiin toimijoiden oikeuksia ja vastuita nykysääntelyyn nähden.

Uudistus toteutettaisiin vaiheittain, pääosin ehdotuksen antamista seuraavien 5–15 vuoden aikana. Esimerkiksi uusi EU:n tulliviranomainen aloittaisi toimintansa vuoden 2028 alusta lukien. Myös uuden EU:n tullidatakeskuksen vaiheittainen käyttö sekä sähköisen tavarakaupan etämyyntiin sovellettava kevennetty tullausmenettely olisi ehdotuksen mukaan tarkoitus aloittaa vuoden 2028 alussa. Täysimääräisesti uudistus olisi sovellettavissa vuonna 2038.

Unionin uudistettua tullikoodeksia koskevaan ehdotukseen lisättiin neuvostokäsittelyssä kolmansista maista tuotavista etämyyntitavaroista kannettavaa käsittelymaksua koskevat säännökset. Euroopan komissio esitteli ajatuksen kolmansista maista suoraan kuluttajille toimitettavista verkkokauppatavaroista kannettavasta uudesta syrjimättömästä käsittelymaksusta 5.2.2025 antamassaan tiedonannossa 'Kattava EU:n keinovalikoima turvallista ja kestävää verkkokauppaa varten' (COM (2025) 37 final). Tiedonannosta on laadittu E-kirje (E38/2025 vp). Komissio ei antanut käsittelymaksusta erillistä lainsäädäntöehdotusta, vaan sitä koskeva sääntely lisättiin 7.6.2025 neuvostokäsittelyssä unionin uudistettua tullikoodeksia koskevan ehdotuksen 18 artiklaan. Käsittelymaksu kannettaisiin kolmansista maista tuoduista, vapaaseen liikkeeseen unionissa luovutettavista etämyyntitavaroista verkossa toimivalta myyjältä tai välittäjältä (alustalta) samaan tapaan kuin tavaroista maksettava tulli. Maksu vastaisi tavaroiden säännösten mukaisuuden valvomisesta aiheutuvia tarkastus- ja valvontakuluja ja komissio määrittäisi sen suuruuden. Maksua alettaisiin kantaa, kun komissio on kehittänyt tarvittavat tietotekniset ratkaisut, viimeistään kuitenkin marraskuussa 2026.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Unionin uuden tullikoodeksin ja EU:n tulliviranomaisen perustamista koskeva asetusehdotus perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 33, 114 ja 207 artiklaan. Ehdotus käsitellään tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä ja sen hyväksymisestä päätetään neuvostossa määräenemmistöllä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentissa ehdotuksen pääkäsittelystä vastaa sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunta (IMCO). Mietinnön esittelijäksi nimettiin irlantilainen Deirdre Clune (EPP). Kesäkuun europarlamenttivaalien jälkeen asian esittelijäksi on nimetty hollantilainen Dirk Gotink (EPP).

Euroopan parlamentti vahvisti 13.3.2024 oman kantansa tullireformiehdotukseen kannattamalla valiokunnan lainsäädäntömietintöä (1. käsittely; COM(2023)0258 – C9-0175/2023 – 2023/0156(COD)). Parlamentti kannattaa laajasti ja vahvasti ehdotusta ja suhtautuu myönteisesti siinä esitettyihin uudistuksiin. Parlamentti ehdottaa kuitenkin uuden EU:n tulliviranomaisen toiminnan sekä EU:n datakeskuksen vaiheittaisen aloittamisen aikaistamista kahdella vuodella vuoden 2026 alusta lukien. Lisäksi datakeskus tulisi parlamentin mukaan saada täysimääräisesti käyttöön jo vuonna 2032, ehdotetun vuoden 2038 alun sijasta. Parlamentti katsoo mm. myös, että EU:n tulliviranomaisen toimintaa tukemaan pitäisi perustaa sidosryhmien edustajista muodostuva neuvoa-antava tullilautakunta. Lisäksi parlamentti ehdottaa EU:n tulliviranomaiseen perustettavaksi tavaroista ilmoittamista koskevan 'foorumin', johon viranomaiset, yritykset, kuluttajat ja kansalaiset voisivat ilmoittaa sisämarkkinoille saapuvista tavaroista, jotka eivät ole unionin lainsäädännön mukaisia. Kaikkiaan parlamentti ehdottaa komission tullireformiehdotukseen yhteensä 292 tarkistusta. Parlamentti teki joulukuussa 2024 päätöksen valmiudestaan aloittaa toimielinten väliset kolmikantaneuvottelut.

Kansallinen valmistelu

Valtioneuvoston U-kirjelmä (U 27/2023 vp.) valmisteltiin valtiovarainministeriössä. Ennen kirjelmän antamista elokuussa 2023, sitä käsiteltiin kesäkuussa EU5-tullitekniset kysymykset valmistelujaostossa ja veroasioiden EU9-valmistelujaoston kirjallisessa menettelyssä sekä heinäkuussa EU-ministerivaliokunnan kirjallisessa menettelyssä.

Kesällä 2025 valtioneuvoston kirjelmää täydennettiin U-jatkokirjelmällä (UJ 16/2025 vp.). Siinä eduskunnalle tehtiin selkoa unionin uudistettua tullikoodexia koskevien neuvotteluiden etenemisestä neuvostossa sekä täydennettiin Suomen kantoja jatkoneuvotteluja varten tullikoodexiin ehdotetun uuden käsittelymaksun osalta. U-jatkokirjelmää käsiteltiin EU-ministerivaliokunnassa 18.6.2025.

EU-ministerivaliokunta 5.12.2025

Eduskuntakäsittely

Eduskunta on käsitellyt unionin tullireformia koskevan valtioneuvoston U-kirjelmän U 27/2023 vp. Lokakuussa eduskunnan hallintovaliokunta ja valtiovarainvaliokunta antoivat lausuntonsa (HaVL 14/2023 vp. ja VaVL 6/2023 vp.) eduskunnan suurelle valiokunnalle, joka 20.10.2023 erityisvaliokuntien tapaan ja niiden lausuntojen mukaisesti yhtyi valtioneuvoston kantaan (SuVek 71/2023).

Suuri valiokunta 5.12.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Unionin uudistettu tullikoodexi on suoraan sovellettavaa unionioikeutta eikä sinänsä edellytä erillisiä toimenpiteitä tullakseen kansallisesti voimaan. Jotkin sen säännökset, kuten mahdolliset tullirikkomuksia ja niiden muita kuin rikosoikeudellisia seuraamuksia koskevat uudet säännökset, edellyttäisivät toteutuessaan kansallisen tullilain säännösten tarkistamista.

Ehdotus kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n perusteella valtakunnan lainsäädäntövaltaan.

Ahvenanmaalle on Suomen liittyessä EU:hun neuvoteltu erityisasema, jonka perusteella Ahvenanmaa kuuluu EU:n tullialueeseen, mutta ei sen veroalueeseen. Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehtyyn sopimukseen (SopS 103/94) liitetyn pöytäkirjan N:o 2 (Ahvenanmaan pöytäkirja) mukaan Ahvenanmaa ei kuulu EU:n veroalueeseen. Unionin lainsäädännön mukaan Ahvenanmaan maakunnan ja EU:n veroalueen väliseen tavaraliikenteeseen sovelletaan lähtökohtaisesti kolmansien maiden kanssa käytävää kauppaa koskevia maahantuonti- ja vientisäännöksiä. Voimassa olevan tullikoodexin 1 artiklan 3 kohdan nojalla Ahvenanmaan ja EU:n veroalueen väliseen tavaraliikenteeseen on kuitenkin mahdollista soveltaa yksinkertaistettuja menettelyjä. Yksinkertaistettujen menettelyjen tarkemmasta sisällöstä säädetään voimassa olevan tullikoodexin 2 artiklan nojalla annetulla komission delegoidulla asetuksella (EU) 2105/2446.

Unionin uudistettu tullikoodexi sisältäisi vastaavan yksinkertaistetut menettelyt mahdollistavan säännöksen (1 artiklan 4 kohta) kuin voimassa oleva tullikoodexi. Lisäksi komissiolle siirrettäisiin asetusehdotuksen 4 artiklalla edelleen valta määrittää delegoiduilla asetuksilla ne unionin tullilainsäädännön säännökset, joita sovellettaisiin unionitavaroiden kauppaan EU:n veroalueen ja sen ulkopuolisten tullialueen osien, kuten Ahvenanmaan maakunnan, välillä sekä EU:n veroalueen ulkopuolisten tullialueen osien välillä käytävään kauppaan. Koska em. säännöksiin perustuvilla yksinkertaistuksilla on erityistä merkitystä Ahvenanmaan maakunnalle, on niitä koskevien Suomen kannanottojen valmistelussa huolehdittava maakunnan mahdollisuudesta osallistua valmisteluun.

Taloudelliset vaikutukset

Komission mukaan unionin tullireformi tehostaisi maksamattomien tullien kantamista sekä tulliviranomaisten mahdollisuuksia puuttua tuontitavaroiden aliarvostamiseen ja muihin tullipetoksiin. Komission mukaan vuonna 2021 maksamatta jääneiden määrättyjen tullien määrä oli yhteensä 524 miljoonaa euroa. Komissio arvioi myös, että enintään 150 euron arvoisten tavaroiden tullittomuuden poistaminen vuonna 2028 lisäisi tullituloja noin miljardi euroa vuodessa. Lisäksi ehdotetut muutokset lisäisivät komission arvion mukaan jäsenvaltioiden arvonlisäverotuottoja ja tehostaisivat arvonlisäveron kantoa, kun arvonlisäverovelvoitteita entistä enemmän keskitettäisiin verovelvoitteensa pääosin asianmukaisesti hoitaville suurille verovelvollisille.

Komission vaikutusarvion mukaan tulliliiton kokonaisuudistuksesta koituisi sen voimaantuloa seuraavan 15 vuoden aikana unionin jäsenvaltioille yhteensä noin 22 miljardin euron ja talouden toimijoille noin 27 miljardin euron suuruiset säästöt.

Komission arvion mukaan EU:n tulliviranomaisen ja EU:n tullidatakeskuksen perustamisesta ja kehittämisestä aiheutuisi ehdotuksen voimaantuloa seuraavien 15 vuoden aikana unionille yhteensä noin 1,9 miljardin euron kulut. EU:n tulliviranomaisen perustamiseen tuosta summasta kuluisi noin 230 miljoonaa euroa ja EU:n tullidatakeskuksen perustamiseen 559 miljoonaa euroa. Muu osa kuluisi unionin 'datatilan' (data space) ylläpitoon. EU:n tulliviranomainen ja EU:n tullitietokeskuksen kehittäminen eivät edellyttäisi unionin budjetin kasvattamista rahoituskaudella 2021—2027, sillä kahden ensimmäisen vuoden kustannukset, noin 60 miljoonaa euroa, rahoitettaisiin tulliohjelmasta 2021—2027 (unionin tullitoiminnan yleinen rahoitusohjelma). Komission ehdotuksen mukaan vuoden 2027 jälkeen unionin kustannukset olisivat 1,850 miljardia euroa.

Vasta vuosien kuluttua sovellettavaksi tulevan uudistuksen tarkempia kustannusvaikutuksia Suomen Tullille on vielä vaikea arvioida. Ehdotuksella ei olisi vaikutusta voimassa olevan koodeksin perusteella nykyisin tehtävään laajaan tullitietojärjestelmien uudistuksen sisältöön, aikatauluun eikä rahoitukseen. Tähän vuoden 2025 loppuun mennessä toteutettavaan tulliselvityksen tietojärjestelmien uudistamiseen Tulli on arvioinut tarvittavan yhteensä noin 130 miljoonaa euroa Tullin toimintamenojen ulkopuolista lisärahoitusta. Nyt ehdotetun tulliuudistuksen vaikutus Tulli tietojärjestelmäkustannuksiin riippuu paljon siitä, missä tahdissa ja missä määrin olemassa olevat eri järjestelmät integroitaisiin EU:n tullidatakeskukseen.

Unionin uudistetulla tullikoodeksilla saattaa olla ajan myötä vaikutusta jäsenvaltioiden tullinkantopalkkioiden jakautumiseen. Suomen Tulli keräsi kantopalkkioita vuonna 2022 yhteensä 74,4 miljoonaa euroa. Ehdotetun muutoksen mahdollista vaikutusta Suomen tullikantopalkkioon ei ole mahdollista vielä arvioida.

Unionin uuden käsittelymaksun taloudellisista vaikutuksista

Neuvostokäsittelyssä ehdotukseen uudeksi tullikoodeksiksi lisätyn käsittelymaksun taloudellisia vaikutuksia on selostettu valtioneuvoston U-jatkokirjelmässä. Alustavan arvion mukaan, mikäli käsittelymaksusta vuosittain komission arvion mukaan kertyvä 3 miljardia euroa tuloutettaisiin muina tuloina kokonaisuudessaan unionin talousarvioon, pienentyisi Suomen kansallisesta talousarviosta maksettavat EU-maksut noin 50 miljoonaa euroa (Suomen maksuosuus on noin 1,6 %). Mikäli 3 miljardin euron käsittelymaksusta vähennettäisiin EU:n tullidatakeskukselle korvamerkityt ylläpitokulut, 300 miljoonaa euroa, sekä jäsenvaltioiden käsittelymaksusta pidättämä kansallinen osuus, esimerkiksi 25 prosenttia eli 750 miljoonaa, pienentyisi Suomen kansallisesta talousarviosta maksettavat EU-maksut noin 30 miljoonaa euroa. Lisäksi Suomi saisi viimeksi mainitussa tapauksessa kansallisen osuuden keräämistään käsittelymaksuista, joka arvion mukaan olisi hieman alle 14 miljoonaa euroa. (Tullista saadun tiedon mukaan kuluvan vuoden toukokuussa verkkokauppatavaraerien lukumäärä oli noussut jo melkein viiteen miljoonaan, mikä vastaisi vuotuisella tasolla miltei 60 miljoonaa tavaraerää.)

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Ehdotuksesta aiheutuisi sen voimaantuloa seuraavien 15 vuoden aikana unionille merkittäviä lisäkuluja. Uudistus ei edellyttäisi voimassa olevan monivuotisen rahoituskehysten (MFF) aikana lisärahoitusta ja sitä voitaisiin toteuttaa nykyisen MFF:n puitteissa. Uudistuksen rahoituksesta kuluva monivuotisen rahoituskauden (2021–2027) jälkeen tulee sopia tulevan monivuotisen rahoituskehysten valmistelun yhteydessä erikseen.

Euroopan unionin neuvosto ja Euroopan parlamentti hyväksyvät ehdotetun asetuksen unionin tullikoodeksin ja EU:n tulliviranomaisen perustamisesta tavallisessa lainsäädäntömenettelyssä. Euroopan parlamentti vahvisti kantansa komission ehdotukseen jo 13.3.2024. Neuvoston osittainen yleisnäkymys (ns. trilogimandaatti) ehdotukseen vahvistettiin 27.6.2025. Kolmikantaneuvottelut aloitettiin 8.7.2025.

Tanskan puheenjohtajuuskaudella kolmikantaneuvotteluja on käyty tiiviisti. Osapuolten tavoitteena on löytää yhteisymmärrys unionin uuden tullikoodeksin sisällöstä vielä kuluva vuoden aikana, 10.12.2025 pidettävässä kolmikantakokouksessa.

Neuvoston trilogimandaatin (osittainen yleisnäkymys) ulkopuolelle, erillisen kannanmuodostuksen varaan jäi muutama asia:

- Neuvoston trilogimandaatin ulkopuolelle jätettiin hakasulkeisiin merkitty Art. 18(1c) säännös käsittelymaksusta kertyvien varojen saajasta. Kyse on siitä kuuluisiko käsittelymasuista kannettava tulo jäsenvaltiolle, unionille vai jollakin jakosuhteella niille molemmille. Asia on noussut esille myös EU:n monivuotista rahoituskehystä vuosille 2028–2034 koskevan ehdotuksen yhteydessä, jossa tuloa on pidetty lähtökohtaisesti unionin omana varana. On vielä epäselvää, kuinka/missä neuvoston kanta asiaan määritetään.
- Trilogimandaatin ulkopuolelle ja kolmikantaneuvotteluista erillisenä kysymyksenä ratkaistavaksi jää päätös EU:n uuden tulliviranomaisen kotipaikasta, jotka koskeva kohta artiklassa 206 on jätetty tyhjäksi hakasulkeisiin. Jäsenvaltioiden hakuaika päättyy 27.11.2025 klo 18 cet ja kotipaikan valintaprosessi päättynee alkuvuodesta/-keväästä 2026. Artiklaan 206 täydennetään EU:n uuden tulliviraston kotipaikka valintaprosessin päätyttyä. Arviolta valintamenettely saadaan päätökseen alkuvuodesta 2026.
- Trilogimandaatissa hakasulkeisiin on jätetty myös viittaukset etämyynnin yksinkertaistetun tariffointimenettelyyn [resitaali 48 ja artikkelit 5(56), 150(1) sekä 156(2)]. Niistä säätäminen tullikoodeksissa riippuu siitä, hyväksytäänkö tullireformipakettiin sisältyvä komission ehdotus neuvoston tullitariffiasetuksen muuttamisesta. Neuvoston tulliliittotyöryhmässä on laaja yksimielisyys siitä, että komission ehdottamaan etämyynnin yksinkertaistettua tariffointia ei toteuteta, koska se helpottaisi kolmansissa maissa toimivien etämyyjien toimintaa tavalla, joka suosisi niitä unionin toimijoihin verrattuna. Asiasta ei ole vielä virallista päätöstä.

Neuvottelutulosta koskevan poliittisen yhteisymmärryksen jälkeen asetuksen teksti viimeistellään teknisesti juristilingvistien toimesta sekä käännetään, jonka jälkeen se toimitetaan neuvostoon hyväksyttäväksi. Sitä ennen on ratkaistava kysymys EU:n uuden tulliviranomaisen kotipaikasta, joka kirjataan unionin uudistetun tullikoodeksin 206 artiklaan. EU:n tulliviranomaisen kotipaikka käsitellään ja ratkaistaan kolmikantaneuvotteluista erillisessä prosessissa unionin lainsäätäjien (neuvosto ja parlamentti) kesken. Alustavan arvion mukaan unionin uudistettu tullikoodeksi voisi tulla loppukeväästä tai alkukesästä 2026 neuvostoon lopullisesti hyväksyttäväksi.

Tullireformikokonaisuuteen kuuluvat myös ehdotukset neuvoston tullitariffiasetuksen ja neuvoston tullittomuusasetuksen sekä neuvoston arvonnäköaladirektiivin muuttamiseksi. Tullittomuusasetuksen osalta ECOFIN-neuvosto saavutti 13.11.2025 poliittisen

yhteisymmärryksen siitä, kuinka komission ehdottaman muutoksen (150 euron tullittomuusrajan poistaminen) osalta edetään. Näiden muiden tullireformipakettiin kuuluvien muutosehdotusten käsittelyä on tarpeen jatkaa vielä Kyproksen tulevalla puheenjohtajuuskaudella.

Asiakirjat

COM(2023) 258 final.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM /VO, Tulliyksikkö, lainsäädäntöneuvos Jukka M. Kekkonen, p. +358 2955 30269
VM /VO, Tulliyksikkö, hallitusneuvos Ismo Mäenpää, p. +358 2955 30231
etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/790/2023
EU/791/2023
EU/792/2023
EU/8/2025

ECOFIN-neuvosto 12.12.2025, Bryssel: 7. Säästämis- ja sijoitusunioni – Komission tiedonanto ja suositus eläkkeistä

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto (ECOFIN) 12.12.2025, Bryssel

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Talous- ja rahoitusasioiden neuvostossa 2. joulukuuta 2025 komissio esittelee 20.11.2025 julkaisemansa tiedonannon Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan keskuspankille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle sekä suosituksen lisäeläkkeitä koskevasta automaattisesta jäsenyydestä, seurantajärjestelmästä ja eläketulostauluista. Neuvosto käy asiasta näkemystenvaihdon.

Asioita käsitellään talous- ja rahoituskomitean kokouksessa 1.-2.12.2025.

Suomen kanta

Suomi ottaa asian tiedoksi.

Pääasiallinen sisältö

Komission tiedonanto eläkkeistä

Väestön ikääntyminen ja työikäisen väestön väheneminen lisäävät valtioiden budjetteihin ja eläkejärjestelmiin kohdistuvaa painetta. Eläkejärjestelmiä on mukautettava näihin muutoksiin, jotta ihmisten elintaso pysyy hyvänä myös eläkkeellä.

Kansalliset eläkejärjestelmät tarjoavat vanhuusiän toimeentuloa erityyppisten eläkkeiden kautta. Eläkejärjestelmät kuuluvat ensisijaisesti kansalliseen toimivaltaan ja ovat keskeinen osa jäsenvaltioiden sosiaaliturvapolitiikkaa.

EU voi kuitenkin vaikuttaa merkittävästi lisäeläkejärjestelmien (ammatilliset lisäeläkejärjestelmät, ns. II pilari ja vapaaehtoiset eläkevakuutukset ns. III pilari) vahvistamiseen. Lisäeläkkeistä olisi pyrittävä tekemään kattavampia ja avoimempia sen vuoksi.

Jäsenvaltioiden olisi kiireellisesti vahvistettava lisäeläkejärjestelmiään ja tehtävä lisäeläkkeiden ottaminen kokonaisvaltaisesti helpommaksi (EIOPA:n vuoden 2024

kuluttajatrendiraportin mukaan vain 20 prosenttia eurooppalaisista osallistuu ammatilliseen lisäeläkejärjestelmään ja vain 18 prosenttia on ottanut vapaaehtoiset eläkevakuutuksen).

EU:n säädöksissä, kuten ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoavia laitoksia koskevassa direktiivissä (IORP II-direktiivi) ja yleiseurooppalaisesta yksilöllisestä eläketuotteesta (PEPP) annetussa asetuksessa säädetään yhteisistä sisämarkkinoiden normeista ja helpotetaan työntekijöiden vapaata liikkuvuutta. Muuttamalla näitä säädöksiä voidaan auttaa lisäämään osallistumista lisäeläkejärjestelmiin, parantaa sijoitustoiminnan tuloksellisuutta, lisätä luottamusta ja EU:n eläkemarkkinoiden yhdentymistä ja tehokkuutta. Samalla muutoksilla voidaan parantaa eläkejärjestelmien kestävyyttä ja riittävyttä ja mahdollistaa säästöjen tuloksellisempi sijoittaminen.

Tavoitteiden tukemiseksi komissio ehdottaa useita aloitteita: suositusta eläkkeiden seurantajärjestelmistä, eläketulostauluista ja automaattisesta jäsenyydestä sekä kahta lainsäädäntöehdotusta – muutosdirektiiviä (IORP II) ja muutosasetusta (PEPP) – aloilla, joihin sovelletaan jo EU:n rahoitusmarkkinasäätelyä. Aloitteilla pyritään vahvistamaan lisäeläkesektorin kysyntä- ja tarjontapuolta.

Koska Suomessa työeläke tarjoaa kattavan ansioperusteisen eläkevakuutuksen eikä työeläkkeessä ole eläkekattoa eli maksettavan eläkkeen ylärajaa, on meillä työnantaja- tai ammattikohtaisten II pilarin lisäeläkkeiden merkitys vähäinen.

Käytännössä Suomen työeläkejärjestelmä on I ja II pilarin hybridi: toisaalta työmarkkinaosapuolet ovat mukana eläkejärjestelmän hallinnossa, sen omistajina ja rahoittajina, mikä on ominaista II pilarin eläketurvalle.

Toisaalta työeläke on lakisääteistä sosiaaliturvaa, jota koskeva lainsäädäntö säädetään kansallisesti. Suomessa valmistellaan parhaillaan eläkeuudistusta, jonka tarkoituksena tehdä tarvittavat työeläkelainsäädännön muutokset rahoituksellisen kestävyuden varmistamiseksi ja riittävän etuustason turvaamiseksi.

Komission suositus lisäeläkkeitä koskevasta automaattisesta jäsenyydestä, seurantajärjestelmästä ja eläketulostauluista

Eläkkeiden seurantajärjestelmien (*Pension tracking systems*, PTS) osalta tarkoituksena on, että ihmiset voivat saada yleiskuvan eri eläkejärjestelmien ja eri eläkelaitosten kautta kartuttamistaan eläkeoikeuksista ja ennakoidusta eläkkeen määrästä. Kyse olisi digitaalisesta järjestelmästä, joka voidaan toteuttaa mobiilisovelluksena tai suojattuna verkkoportaalina. Suomessa seurantajärjestelmänä on työeläkeote, joka on yhteenveto lakisääteisen työeläkkeen kertymisestä. Vuoden 2024 lopussa työeläkevakuutettuja oli 3,5 miljoonaa. Toisaalta lisäeläkevakuutettuja ja vapaakirjan saaneita henkilöitä on vain noin 9000 henkilöä, joten näiden eläkkeiden lisääminen seurantajärjestelmään ei olisi hallinnollisesti tarkoituksenmukaista.

Eläketulostaulut antavat poliittisille päättäjille ja muille keskeisille sidosryhmille yleiskuvan kansallisista eläkejärjestelmistä. Niihin kootaan tietoja keskeisistä indikaattoreista, kuten kattavuus, maksut, eläketulot ja julkisen talouden kustannukset. Tulostauluissa suositellaan hyödynnettäväksi mahdollisuuksien mukaan jo olemassa olevaa dataa. Kun kansalliset tulostaulut on otettu käyttöön, niitä voitaisiin hyödyntää EU:n eläketulostaulussa, joka luodaan noin viiden vuoden kuluessa.

Työntekijät liitetään automaattisesti lisäeläkejärjestelmien jäseniksi, mutta heille annetaan mahdollisuus jättäytyä halutessaan järjestelmän ulkopuolelle. Automaattisella jäsenyydellä voidaan komission mukaan tuloksellisesti pienentää eläke-erojen riskiä tulevaisuudessa ja tukea eläkejärjestelmien riittävyttä ja kestävyyttä pitkällä aikavälillä.

Suositus on suunnattu jäsenvaltioille, joilla ei ole pakollisia ammatillisia lisäeläkejärjestelmiä. Suomessa on automaattinen jäsenyys lakisääteisessä työeläkkeessä (I pilari) ja vapaaehtoisissa lisäeläkkeissä (II pilari), silloin, kun työnantaja sellaisen lisäturvan tarjoaa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Sosiaali- ja terveysministeriö
Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta 5.12.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 5.12.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Komission suositus eläkkeiden seurantajärjestelmistä, eläketulostauluista ja automaattisesta jäsenyydestä, C(2025) 9300 final.

Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan keskuspankille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle, COM(20205) 839 final.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

STM/ SVO neuvotteleva virkamies Outi Aalto, p. 0295 163 198
VM/RMO finanssineuvos Satu Nousiainen, p. 0295 530 258
etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/1155/2025
EU/8/2025

Valtiovarainministeriö

Perusmuistio

EU/790/2023-VM-54

Kekkonen Jukka

28.11.2025

ECOFIN-neuvosto 12.12.2025, Bryssel; 8. neuvoston tullittomuusasetuksen muutosehdotus (Tullireformi)

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto (ECOFIN) 12.12.2025

Eduskuntatunnus

U 27/2023 vp, UJ 16/2025 vp.

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Puheenjohtajan tarkoituksena on esitellä ECOFIN-neuvoston 13.11.2025 hyväksymän lausuman mukaisesti tullittomuuden 150 euron arvorajan nopeutetun poistamisen edellyttämä konkreettinen väliaikaisratkaisu ja saada asiaan ministerineuvoston tuki/ohjaus (poliittinen yhteisymmärrys).

ECOFIN-neuvosto saavutti 13.11.2025 poliittisen yhteisymmärryksen tullireformipakettiin kuuluvan neuvoston tullittomuusasetuksen (EY) 1186/2009 muuttamisesta. Sen mukaan voimassa olevan tullittomuusasetuksen mukainen alle 150 euron arvoisten tavaroiden tullivapaus poistetaan, kun unionin uudistetulla tullikoodeksilla perustettava EU:n uusiulli-datakeskus otetaan käyttöön (käyttöönoton ajankohta – todennäköisesti vuonna 2028 – täsmentyy parhaillaan käynnissä olevissa kolmikantaneuvotteluissa).

Verkkokauppalähetysten valtavasta kasvusta koituvien mittavien ongelmien vuoksi, ECOFIN-neuvosto hyväksyi poliittisen yhteisymmärryksen ohella myös lausuman, jonka mukaan neuvosto ja komissio kehittäisivät yksinkertaisen väliaikaisen ratkaisun, jonka avulla 150 euron tullittomuusrajan poistaminen olisi mahdollista ottaa käyttöön mahdollisimman pian jo vuonna 2026. Tällainen ns. siirtymäajan ratkaisu, mukaan lukien siihen kuuluvat asianmukaiset lainsäädäntömuutokset ja tietotekniikkaratkaisut, on lausuman mukaan tarkoitus toimittaa ECOFIN-neuvostolle 12. joulukuuta 2025.

Väliaikaisratkaisun toteuttaminen väliaikaisratkaisussa esitettyyn soveltamisen aloittamisajankohtaan mennessä edellyttää vielä neuvoston tullittomuusasetukseen tehtävää muutosta, voimassa olevan unionin tullikoodeksin täytäntöönpano- sekä delegoidun asetuksen muuttamista komission lainsäädäntömenettelyssä sekä tarvittavien tietojärjestelmämuutosten tekemistä unionin ja jäsenvaltioiden tasolla.

Suomen kanta

Suomen kannat tullireformiehdotukseen ja sen keskeisiin uudistuksiin on määritetty valtioneuvoston kirjelmässä eduskunnalle U 27/2023 vp.

Suomi pitää ehdotettua unionin tulliliiton kokonaisuudistusta ja tullitoiminnan ajantasaistamista yleisesti ottaen kannatettavana.

Suomi voi tukea ECOFIN-neuvoston 13.11.2025 hyväksymän lausuman mukaista väliaikaisratkaisua.

Pääasiallinen sisältö

Tullittomuusasetuksessa säädetyn tullittomuuden 150 euron arvorajan poistaminen

Komissio on ehdottanut neuvoston tullittomuusasetuksesta (EY) 1186/2009 poistettavaksi luvun V, jossa säädetään vähäarvoisten tavaroiden tullittomuudesta eli tavaroiden, joiden todellinen kokonaisarvo ei ylitä 150 euroa lähetystä kohti. Muutoksella halutaan torjua tullittomuusrajan väärinkäyttöä, etenkin sähköiseen kauppaan perustuvassa maahantuonnissa, ja edistää kilpailuedellytysten tasapuolisuutta unionin ja kolmansien maiden yrittäjien kesken. Tullittomuus poistuisi muiltakin kuin etämyynnissä unioniin tuoduilta enintään 150 euron arvoisilta tavaroilta.

ECOFIN-neuvosto käsitteli ehdotusta 13.11.2025 ja saavutti poliittisen yhteisymmärryksen siitä, että tullittomuusasetuksen mukainen alle 150 euron arvoisten tavaroiden tullivapaus poistetaan samanaikaisesti, kun verkkokauppaa koskevia unionin uuden tullikoodeksin säännöksiä aletaan soveltaa ja kun EU:n uusi tullidatakeskus otetaan tarvittavilta osin käyttöön. Unionin uuden tullikoodeksin säännösten sovellettavaksi tulon sekä EU:n tullidatakeskuksen käyttöönoton ajankohta – mahdollisesti vuoden 2028 puolivälin tienoilla – täsmentyy parhaillaan käynnissä olevissa kolmikantaneuvotteluissa.

Tullittomuuden arvorajan poistamisen kytkeminen unionin tullidatakeskuksen käyttöönottoon on tärkeä, jotta jäsenvaltiot eivät joutuisi tekemään mittavia ja hyvin kalliita muutoksia kansallisiin tulliselvitysjärjestelmiinsä siksi verrattain lyhyeksi ajaksi, kun unionin tullidatakeskus tämän tullittomuusasetuksen muutoksen hyväksymisen jälkeen valmistuisi ja otettaisiin tarvittavilta osin käyttöön (arviolta enintään noin 1,5 vuotta). Koska tullittomuusarvorajan (150 euroa) poistaminen on edellä kuvatulla tavalla sidoksissa kolmikantaneuvotteluissa vielä määritettäviin verkkokauppaa koskevien säännösten soveltamisen aloittamisen ja EU:n tullidatakeskuksen käyttöönoton ajankohtiin, ei neuvoston tullittomuusasetuksen muutosta ole voitu vielä hyväksyä.

Väliaikainen ratkaisu tullittomuusasetuksen nopeutetuksi soveltamiseksi

ECOFIN-neuvosto keskusteli 13.11.2025 erityisesti komissaari Sefcovicin 12.11.2025 toimittaman kirjeen johdosta mahdollisuudesta nopeuttaa tullittomuuden 150 euron arvorajan poistamista ottamalla käyttöön väliaikainen yksinkertaistettu malli tullien kantamiseen jo vuoden 2026 aikana. Komissaarin mukaan etämyyntilähetysten alati kasvavat määrät ovat nousseet kriittiselle tasolle, minkä vuoksi tullittomuuden arvorajan poistamisen täytäntöönpanoa ei olisi varaa lykätä vuoteen 2028.

Keskustelun päätteeksi ECOFIN-neuvosto hyväksyi puheenjohtajan yhdessä Ranskan kanssa valmisteleman lausuman, jossa neuvosto sitoutui yhdessä komission kanssa pyrkimään yksinkertaiseen väliaikaiseen ratkaisuun tullien kantamiseksi etämyyntitavaroista mahdollisimman pian vuonna 2026 siihen saakka, kunnes EU:n tullidatakeskus saadaan käyttöön vuonna 2028. Väliaikainen malli olisi yksinkertainen ja pragmaattinen eikä vaatisi raskaita teknisiä muutoksia jäsenvaltioilta. Sanottu yksinkertainen 'siirtymäajan malli' pyydettiin esittelemään ECOFIN-neuvostolle 12.12.2025.

Komissio esitteli ensimmäisen alustavan luonnoksen sanotuksi siirtymäajan väliaikaisratkaisuksi neuvoston tulliliittotyöryhmälle 20.11.2025. Ratkaisu perustuisi ns. minimimuutoksiin. Esitys sisälsi ajatuksia neuvoston tullittomuusasetuksen muuttamiseksi sekä alustavia ajatuksia myös voimassa olevan tullikoodeksin täytäntöönpano- ja delegoidun asetuksen muutoksista, jotka käsitellään erikseen komission asianomaisessa työryhmässä.

Tulliliittotyöryhmässä 27.11.2025 keskusteltiin puheenjohtajan ensimmäisestä ns. kompromissiehdotuksesta neuvoston tullittomuusasetuksen muuttamiseksi.

- Neuvoston tullittomuusasetuksen muutos tulisi voimaan ja tulleja alettaisiin kantaa siitä alkaen, kun tarvittavat tietojärjestelmämuutokset unionissa ja jäsenvaltioissa olisi saatu tehtyä. Puheenjohtaja esitti soveltamisen aloittamisajankohdaksi alustavasti 1.7.2026, mutta ajankohdan toteutettavuutta pitää selvittää vielä tarkemmin, erityisesti tulliasiantuntijoiden kesken komission työryhmätasolla.
- Tullittomuuden arvorajan poistamisen ja EU:n tullidatakeskuksen käyttöönoton välisenä ns. siirtymäaikana tullit kannettaisiin kiinteän tulliprosentin (flat rate) mukaisesti. Komission laskelmien mukaan unioniin nykyisin tullittomina tuotavien alle 150 euron arvoisten tavaroiden keskimääräinen tullitaso olisi 10 %, joka näin määritettynä olisi WTO-sääntöjen mukainen. Näin ollen kiinteä tulliprosentti voisi olla 10.
- Kiinteää tulliprosenttia ei sovellettaisi tavaroihin, joista olisi annettava täydellinen tullii-ilmoitus, sillä ilmoitukset mahdollistavat normaalin tullinkannon tullitariffin mukaisesti. Kiinteää tullitasoa sovellettaisiin lähtökohtaisesti niihin etämyyntitavaroihin, joista nykyisinkin annetaan ns. kevennetty tullii-ilmoitus. Kiinteän tulliprosentin soveltamisala määritetään neuvoston asetuksessa ja sen osalta keskustelut ovat vielä kesken.
- Viimein väliaikaisen siirtymäjärjestelyn päättymisen ajankohdasta säädettäisiin neuvoston asetuksessa. Järjestelyn tulisi päättyä, kun tullinkanto voidaan järjestää EU:n uuden tullidatakeskuksen kautta.

Työskentely jatkuu tiiviisti. Asiaa käsitellään neuvoston tulliliittotyöryhmässä muun muassa 4.12.2025. Komission säädöksiin tehtävistä muutoksista keskustellaan myös komission tulliasiantuntijatyöryhmissä. Tavoitteena on löytää toteuttamiskelpoinen ratkaisu ECOFIN-neuvoston kokoukseen 12.12. mennessä.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Asetusehdotus neuvoston tullittomuusasetuksen muuttamiseksi perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 31 artiklaan. Ehdotus hyväksytään neuvostossa määräenemmistöllä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentti ei käsittele komission ehdotusta neuvoston tullittomuusasetuksen muuttamiseksi. Asetusten hyväksyminen kuuluu neuvoston toimivaltaan (art. 31 SEUT).

Kansallinen valmistelu

Valtioneuvoston U-kirjelmä (U 27/2023 vp.) valmisteltiin valtiovarainministeriössä. Ennen kirjelmän antamista elokuussa 2023, sitä käsiteltiin kesäkuussa EU5-tullitekniset kysymykset valmistelujaostossa ja veroasioiden EU9-valmistelujaoston kirjallisessa menettelyssä sekä heinäkuussa EU-ministerivaliokunnan kirjallisessa menettelyssä.

Kesällä 2025 valtioneuvoston kirjelmää täydennettiin U-jatkokirjelmällä (UJ 16/2025 vp.). Siinä eduskunnalle tehtiin selkoa unionin uudistettua tullikoodeksia koskevien neuvotte-luiden etenemisestä neuvostossa sekä täydennettiin Suomen kantoja jatkoneuvotteluja

varten tullikodeksiin ehdotetun uuden käsittelymaksun osalta. U-jatkokirjelmää käsiteltiin EU-ministerivaliokunnassa 18.6.2025.

EU-ministerivaliokunta 5.12.2025

Eduskuntakäsittely

Eduskunta on käsitellyt unionin tullireformia koskevan valtioneuvoston U-kirjelmän (U 27/2023 vp.). Lokakuussa 2023 eduskunnan hallintovaliokunta ja valtiovarainvaliokunta antoivat lausuntonsa (HaVL 14/2023 vp. ja VaVL 6/2023 vp.) eduskunnan suurelle valiokunnalle, joka 20.10.2023 erityisvaliokuntien tapaan ja niiden lausuntojen mukaisesti yhtyi valtioneuvoston kantaan (SuVek 71/2023). Valtioneuvoston U-jatkokirjelmää (UJ 16/2025 vp.) käsiteltiin eduskunnan verojaostossa 12.9.2025.

Suuri valiokunta 5.12.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Asetusehdotus on suoraan sovellettavaa unionioikeutta eikä sinänsä edellytä erillisiä toimenpiteitä tullakseen kansallisesti voimaan. Ehdotus kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n perusteella valtakunnan lainsäädäntövaltaan.

Taloudelliset vaikutukset

Komissio arvioi myös, että enintään 150 euron arvoisten tavaroiden tullittomuuden poistaminen vuonna 2028, lisäisi tullituloja noin miljardi euroa vuodessa.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Unionin tullittomuusasetukseen ehdotetun muutoksen eli tullittomuusarvorajan (150 euroa) poistamisen sovellettavaksi tuleminen on sidoksissa kolmikantaneuvotteluissa unionin uuden tullikodeksin sisältöön löydettävästä yhteisymmärryksestä. Unionin uutta tullikodeksia ja EU:n tulliviranomaisen perustamista koskeva ehdotus neuvoston ja Euroopan parlamentin asetukseksi käsitellään tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä ja neuvostossa sen hyväksymisestä päätetään määräenemmistöllä. Euroopan parlamentti vahvisti kantansa ehdotukseen 13.3.2024. Neuvoston trilogimandaatti hyväksyttiin 27.6.2025. Kolmikantaneuvottelut käynnistettiin 8.7.2025. Kolmikantaneuvotteluissa käsiteltävässä nelipalsta-asiakirjassa on yhteensä 2519 riviä, joista kaikista lainsäätäjien tulee löytää yhteisymmärrys. Lainsäätäjien kunnianhimoisena tavoitteena on saavuttaa sopu asetuksesta vielä kuluvan vuoden aikana. Puheenjohtaja antaa kolmikantaneuvotteluita koskevan tilannekatsauksen ECOFIN-neuvoston kokouksessa 12.12.2025.

Asiakirjat

COM(2023) 259 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM /VO, Tulliyksikkö, lainsäädäntöneuvos Jukka M. Kekkonen
jukka.kekkonen@gov.fi, +358 2955 30269

VAHVA-tunnus

EU/790/2023
EU/789/2023
EU/791/2023

EU/792/2023
EU/8/2024
EU/8/2025

25.11.2025

ECOFIN-neuvosto 12.12.2025, Bryssel; 9. EU-lainsäädännön taloudelliset seuraukset

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto (ECOFIN) 12.12.2025, Bryssel

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Talous- ja rahoitusasioiden neuvoston on 12. joulukuuta 2025 tarkoitus käydä näkemystenvaihto EU-lainsäädännön taloudellisista seurauksista.

Keskustelu on jatkoa talous- ja rahoitusasioiden neuvostolle 10.10.2025 sekä valtiovarainministerien syyskuun epävirallisen kokouksen 19.–20.9.2025 lounaskeskustelulle. Ministerit ovat keskustelleet EU-lainsäädännöstä aiheutuvista kustannuksista yrityksille ja jäsenvaltioille sekä vaikutusarvioinneista koko lainsäädäntöprosessin ajalta.

EU-lainsäädännön taloudellisista seurauksista on tarkoitus hyväksyä neuvoston päätelmät yleisten asioiden neuvostossa joulukuussa. Päätelmiä on käsitelty 18.11.2025 Antici-ryhmän sekä finanssineuvosten kokouksessa. Päätelmäluonnoksen mukaan ECOFIN-neuvosto osallistuisi taloudellisten seurausten säännönmukaiseen seurantaan asiasta laaditun raportin pohjalta. Puheenjohtaja esittelee ECOFIN-neuvostolle luonnoksen raportista.

Suomen kanta

Suomen kantoja EU-lainsäädännön yksinkertaistamiseen ja täytäntöönpanoon on määriteltä E-selvityksessä E 23/2025 vp.:

Suomi pitää tärkeänä, että sääntelyn yksinkertaistaminen ja täytäntöönpano on nostettu komission kauden painopisteeksi. EU:n toimielinten ja jäsenvaltioiden tulee vastata yhdessä paremman sääntelyn hyväksi tehtävästä työstä.

Suomi korostaa komission huolellisia vaikutusarviointeja ja sidosryhmien kuulemisia lainsäädännön valmistelussa.

Suomi tukee komission ehdotusta laatia menetelmä, jonka avulla voidaan arvioida lainsäädäntöprosessin aikana tehtyjen muutosten vaikutuksia.

Suomi tukee myös komission aiempaa läpinäkyvämpää ja systemaattisempaa lähestymistapaa sääntelyn yksinkertaistamiseen ja hallinnollisen taakan vähentämiseen.

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtajavaltio Tanska on pyrkinyt edistämään puheenjohtajakaudellaan yksinkertaistamisohjelmaa yrityksiin kohdistuvan taakan vähentämiseksi ja Euroopan kilpailukyvyyn vahvistamiseksi. Keskiössä on ollut sekä olemassa olevan taakan vähentäminen että taakan minimointi tulevilla ehdotuksissa painottaen kunnollisia vaikutustenarvioita, joissa tehdään realistisia arvioita sekä EU:n lainsäädännön hyödyistä että kustannuksista.

Puheenjohtajavaltio on katsonut, että olisi tärkeää lisätä tietopohjaa sekä olemassa olevan että tulevan lainsäädännön kustannusvaikutuksista yrityksille ja jäsenvaltioille. EU-lainsäädännöstä koituvia kustannuksia ovat muun muassa suorat hallinnolliset kustannukset, kustannukset sääntelyn kohteille (esim. yrityksille) ja suorat ja epäsuorat toimeenpanokustannukset julkiselle taloudelle.

Tanska on puheenjohtajakaudellaan kehittänyt kustannusten seuranta- ja metodologiaa ja katsoo, että talous- ja rahoitusasioiden neuvostossa voitaisiin esimerkiksi kerran tai kahdesti kunkin puheenjohtajuuskauden aikana keskustella kustannusten kehityksestä. Tämä vaatisi systemaattisen seurannan laadintaa. Puheenjohtajan ajatus on saanut yleistä tukea valtiovarainministereiltä. Puheenjohtajan laatiman päätelmäluonnoksen mukaan talous- ja rahoitusasioiden neuvosto ja kilpailukykyneuvosto keskustelisivat vähintään kerran puheenjohtajakauden aikana vireillä olevien ehdotusten hallinnollisista ja toimeenpanokustannuksista yrityksille ja julkisille hallinnoille puheenjohtajan raportin pohjalta.

Puheenjohtajavaltion ajatuksena on, että jatkossa neuvoston sihteeristö tuottaisi puheenjohtajavaltiolle raportin, joka toimisi puheenjohtajan dokumenttina. Puheenjohtajavaltio on kertonut tuottavansa joulukuun talous- ja rahoitusasioiden neuvostoon tausta-asiakirjan asiasta mukaan lukien luonnoksen raportista. Tausta-aineisto ei ole ollut käytettävissä tämän muistion kirjoitushetkellä.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta 5.12.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 5.12.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Näkemystenvaihdolla pyritään parantamaan vaikutusarviointien taloudellisten näkökohtien läpinäkyvyyttä.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Puheenjohtajan tausta-asiakirja ei ole ollut käytettävissä muistiota laadittaessa.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/BO Erityisasiantuntija Atro Andersson, +358 295 530 712
VM/EKT Neuvotteleva virkamies Soila Järvenpää, + 358 295 530 161
etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/266/2025
EU/8/2025

ECOFIN-neuvosto 12.12.2025, Bryssel; 10. Päätelmät EU:n rahoitusmarkkinasääntelyn yksinkertaistamisesta

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto (ECOFIN) 12.12.2025, Bryssel

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Talous- ja rahoitusasioiden neuvoston kokouksessa 12. joulukuuta 2025 on tarkoitus hyväksyä neuvoston päätelmät EU:n rahoitusmarkkinasääntelyn yksinkertaistamisesta. Päätelmiä on valmisteltu syksyllä Euroopan unionin neuvoston rahoituspalvelukomiteassa (*FSC, Financial Services Committee*).

Päätelmissä korostetaan EU:n rahoitusmarkkinasääntelyn yksinkertaistamisen tarvetta ja kannustetaan komissiota julkistamaan aiheesta kunnianhimoinen yksinkertaistamispaketti. Päätelmissä luetellaan eri periaatteita ja keinoja, joita yksinkertaistamistoimissa tulisi ottaa huomioon.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä päätelmät.

Pääasiallinen sisältö

Päätelmissä korostetaan EU:n rahoitusmarkkinasääntelyn yksinkertaistamisen tarvetta ja kannustetaan komissiota antamaan kunnianhimoinen yksinkertaistamispaketti EU:n rahoitusmarkkinasääntelystä. Yksinkertaistamistoimien pitäisi koskea niin tulevia kuin myös olemassa olevia säädöksiä.

Päätelmien mukaan olemassa olevia säädöksiä tulisi yksinkertaistaa yhdenmukaisemmiksi siten, että myös eri alojen lainsäädännön johdonmukaisuus paranee. Yksinkertaistamistoimissa tulisi hyödyntää kuulemisia ja kansalaispalautetta sekä järjestää strukturoituja keskusteluja jo lainsäädäntöprosessin valmisteluvaiheessa. Yksinkertaistamistyötä pitäisi tehdä sellaisiin säännöksiin, joista saadaan suurin vaikutus toimijoihin vaarantamatta rahoitusmarkkinoiden peruspilareita, kuten sijoittajansuojaa ja rahoitusvakautta. Yksinkertaistaminen ei saa johtaa sellaiseen sääntelyn purkuun, jonka vaikutuksia ei ole selvitetty ja joka vaarantaisi rahoitusvakautta. Yksinkertaistamisen tukena tulisi harkita uusien teknologioiden, kuten tekoälyn käyttöä.

Päätelmien mukaan vaikutusarvioiden tulisi olla laadukkaita ja niiden tulisi keskittyä kustannus-hyöty-analyysseihin. Lainsäädännön täytäntöönpanon koordinaatiota, oikea-aikaisuutta ja muutosehdotusten järjestystä tulisi parantaa hallinnollisen taakan keventämiseksi. Sääntelyn uudelleentarkastelusekkeiden tarvetta tulisi tapauskohtaisesti arvioida ja pyrkiä mahdollisimman tarkoituksenmukaiseen uudelleentarkasteluun. Lainsäädännön tulisi sisältää kaikki olennaiset poliittiset valinnat ja niiden tavoitteiden tulisi olla selkeitä. Alemman tason sääntelytoimia tulisi rajoittaa ja selkeyttää samoin kuin EU-valvontaviranomaisten antamia ohjeita.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta 5.12.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 5.12.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Päätelmillä ei ole suoria budjettivaikutuksia kansallisen tai EU:n budjetin kannalta. Mahdolliset yksinkertaistamistoimet voivat olla omiaan vähentämään yritysten hallinnollista taakkaa ja parantamaan yritysten kilpailukykyä. Lyhyellä aikavälillä sääntelymuutokset voivat kuitenkin aiheuttaa kertaluonteisia kuluja yrityksille. Mahdolliset taloudelliset vaikutukset on arvioitava erikseen kunkin konkreettisen yksinkertaistustoimenpiteen osalta.

Asiakirjat

Päätelmät EU:n rahoitusmarkkinasääntelyn yksinkertaistamisesta

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/RMO, hallitussihteeri Monika Vainio, puh. 02955 30154
etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/263/2025
EU/8/2025

25.11.2025

ECOFIN-neuvosto 12.12.2025, Bryssel; 11. Venäjän Ukrainaankohdistaman hyökkäyksen talous- ja rahoitusvaikutukset

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 12.12.2025, Bryssel

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Talous- ja rahoitusasioiden neuvoston kokouksissa on säännöllisesti keskusteltu Venäjän hyökkäyssodan talous- ja rahoitusvaikutuksista EU:ssa ja sen jäsenvaltioissa. Komissio antanee tilannekatsauksen tukitoimista ja pakotteista.

Suomen kanta

Suomi korostaa, että EU:n vahvaa poliittista, taloudellista ja sotilaallista tukea Ukrainalle sekä materiaaliapua ja humanitaarista apua Ukrainaan tulee jatkaa ja lisätä. (UTP 41/2023 vp ja UTPJ 12/2024). Valtioneuvosto sitoutuu voimakkaasti tukemaan Ukrainaa ja sen jälleenrakentamista (E 17/2023 vp, U 36/2023 vp).

Suomen kantoja liittyen Ukrainan tukivälineeseen on määritelty valtioneuvoston selvityksissä E 17/2023 vp. ja U 36/2023 vp., Venäjään kohdistettuihin pakotteisiin selvityksissä UTPJ 59/2022 vp. ja UTPJ 2/2024 vp. sekä UTPJ 17/2024 vp., Venäjän pysäytettyihin varoihin selvityksissä UTP 54/2023 vp. ja UTP 12/2024 vp. sekä UTPJ 23/2025 vp., Ukrainan rahoitukseen tulevaan MFF-kehukseen liittyen selvityksessä E 31/2024 vp. ja EJ 2/2025 vp. sekä MFF-ehdotukseen selvityksessä E 73/2025 vp., lainayhteistyömekanismiin ja MFA-lainaan selvityksessä E 56/2024 vp. sekä pakoteregiimin muuttamiseen UTP-jatkokirjeessä UTPJ 31/2024.

Suomi pitää tärkeänä, että EU jatkaa vahvaa, tehokasta ja yhtenäistä vastaamista Venäjän sotilaalliseen hyökkäykseen Ukrainaan. EU:n tulee edelleen johdonmukaisesti lisätä pakotteita Venäjää kohtaan Venäjän aggression jatkuessa (UTPJ 2/2024 vp). Suomi pitää tärkeänä pakotteiden tehokasta toimeenpanoa ja pakotteiden kiertämisen estämistä. (UTPJ 2/2024 vp.) Suomi pitää tärkeänä EU:n sotilaallisen tuen vahvistamista Ukrainalle. (UTP 7/2025 vp)

Ukrainan taloudellisen tuen osalta Suomi on avoin erilaisille rahoitusratkaisuille, mutta pitää nykyistä rahoituskehysten ulkopuolista Ukrainan tukivälinettä tai sitä vastaavaa

järjestelyä tarkoituksenmukaisena mallina pidempiaikaisen tuen kanavoimiseksi Ukrainalle (E 31/2024 vp ja EJ 2/2025 vp).

Komission esittämä rahoituksen määrä ja malli, jossa Ukrainalle kohdennettava tuki kanavoitaisiin Globaali Eurooppa -välineen kautta, mutta rahoitus sijoitettaisiin kehyksen ulkopuoliseen erillisvaraukseen, vaikuttaa tarkoituksenmukaiselta. (E 73/2025 vp.)

Suomi tukee vahvasti Euroopan rauhanrahaston (European Peace Facility, EPF) käyttöä ja lisäpääomittamista Ukrainan tukemiseksi. EPF:n tulee tukea Ukrainan tarpeita vastaavan avun toimittamista mahdollisimman nopeasti ja tehokkaasti, ja myös tukimuotoja ja korvausperusteita tulisi arvioida tästä näkökulmasta (UJ 47/2023 vp. / U 87/2022 vp.). Suomi tukee Euroopan rauhanrahaston koon kasvattamista ja korostaa sen merkitystä Ukrainan sotilaallisen tuen vahvistamisessa sekä sen roolia jäsenvaltioiden välisen taakanjaon tasapainottajana. (E 73/2025 vp.)

Huomioiden perussopimusten asettamat rajoitukset, Suomi pitää Euroopan rauhanrahastoa tai sitä vastaavaa järjestelyä keskeisenä välineenä EU:n jäsenvaltioiden Ukrainalle myöntämän sotilaallisen ja puolustuksellisen tuen mahdollistamiseksi (E 31/2024 vp ja EJ 2/2025 vp).

Suomi edellyttää, että Venäjän vastuu kansainvälisen oikeuden loukkauksista ja korvausvelvollisuus niistä aiheutuvista vahingoista toteutuu. Suomi edistää kansainvälisiä toimia vastuuvollisuuden varmistamiseksi Venäjän hyökkäysrikoksesta sekä hyökkäyssodan yhteydessä tehdyistä kansainvälisen oikeuden vastaisista rikoksista. Suomi pitää tärkeänä, että EU:ssa ja G7:ssä löydetään ratkaisu Venäjän jäädytettyjen varojen hyödyntämisestä Ukrainan tukemiseksi kansainvälisen oikeuden mukaisella tavalla. Suomi edistää aktiivisesti asian jatkotyöstöä niin EU:n kuin muidenkin kansainvälisten kumppanien kanssa. (VNS 3/2024 vp)

Suomi suhtautuu rakentavasti pyrkimykseen käyttää Venäjän keskuspankin pysäytettyjä varoja Ukrainan tukemiseksi. Ensijaisena vaihtoehtona Suomi kannattaa ja edistää malleja, joissa varojen käyttö sidotaan Venäjän korvausvelvoitteen täyttämiseen. (UTPJ 23/2025 vp.)

Pääasiallinen sisältö

Venäjän keskuspankin pysäytettyjen varojen ylimääräisten tuottojen käyttö

G7-maat saavuttivat kesäkuussa 2024 sovun 50 miljardin dollarin ERA-aloitteesta (Extraordinary Revenue Acceleration) Ukrainan tukemiseksi. Maat sopivat antavansa ERA-aloitteen puitteissa Ukrainalle lainamuotoista tukea, joka maksettaisiin takaisin Venäjän keskuspankin pysäytettyjen varojen tuotoilla. Tätä varten EU perusti Ukrainan lainoja koskevan 45 miljardin euron (noin 50 miljardia dollaria) yhteistyömekanismin (Ukraine Loan Cooperation Mechanism), jonka kautta pysäytettyjen varojen tuottoja kanavoitaisiin ERA-aloitteen mukaisten lainojen lyhennyksiin ja kuluihin lainapääoman suhteessa. Pysäytettyjen varojen tuottoja käytetään lainojen takaisinmaksuun, kunnes Venäjältä saadaan korvauksia sen Ukrainalle aiheuttamista tuhoista. Yhteistyömekanismia koskeva asetus tuli voimaan 29.10.2024.

EU on jo maksanut Ukrainalle oman 18 miljardin euron (noin 20 miljardia dollaria) lainaosuutensa. Lisäksi ERA-aloitteen puitteissa lainoja Ukrainalle tarjoavat USA, Kanada, Britannia ja Japani yhteensä noin 30 miljardilla dollarilla (noin 27 miljardia euroa). EU:n Ukrainalle myöntämä makrotaloudellinen rahoitusapu (Macro-Financial Assistance, MFA) muodosti EU:n osuuden ERA-aloitteesta. MFA-rahoitustukiohjelma oli voimassa vain vuoden 2025 ja se täydensi Ukrainalle vuonna 2025 annettavaa rahoitustuen kokonaisuutta. MFA-tuen piti kattaa Ukrainan rahoitustarpeita ensi vuoden kesään asti,

mutta kasvaneiden rahoitustarpeiden vuoksi maksatuksia aikaistettiin. Muiden ERA-aloitteeseen osallistuvien maiden lainajärjestelyt ovat pääosin voimassa vuoteen 2027 asti.

Venäjän pysäytettyjen varojen laajemmasta hyödyntämisestä Ukrainan tukemiseen ei ole vielä saavutettu yhteisymmärrystä.

Venäjän vastaisten sektoripakotteiden jatkamisesta kuudella kuukaudella sovittiin 30.6.2025.

Pakotteet

EU hyväksyi 23.10.2025 Venäjää koskevan 19. pakotekokonaisuuden, jolla otetaan käyttöön uusia rajoittavia toimia (sektoripakotteet). Pakotteet tulivat voimaan 24.10.2025. EU laajensi vientikieltolistaa yli 80 tullinimikkeellä venäläisten, kolmansien maiden tahojen ja vientituotteiden osalta. Esimerkiksi kaksi kiinalaista öljynjalostamoja asetettiin pakotelistalle. Yhteensä 17 ulkomaista tahoja päätyi pakotteiden piiriin. Niistä 12 on kiinalaisia.

Uusimmalla pakotepakettilla laajennettiin muun muassa energiasektorin pakotteita. Venäläisen nesteytetyn maakaasun (LNG) tuonti EU:n alueelle lakkaa asteittain 1.1.2027 alkaen. Lisäksi Gazpromneftille ja Rosneftille asetettiin täysi liiketoimintakielto. Varjolaivastoon kuuluvien alusten määrää lisättiin 117 aluksella ja laivaston toimintaan liittyviä tahoja (mm. kaksi alusrekisteriä) lisättiin pakotelistalle. Viisi venäläistä pankkia ja kolme pankkia Keski-Aasiassa lisättiin myös pakotelistalle. EU asetti liiketoimintakiellon Paraguayssa sijaitsevalle kryptovaratoimijalle, jonka on havaittu edistävän pakotteiden kiertoa. Myös muita kryptovaroihin liittyviä pakotetoimia kiristettiin ja kryptovarojen tarjoaminen venäläisille kielletään. Lisäksi Valko-Venäjään kohdistettuja pakotteita kiristettiin ja yhdenmukaistettiin Venäjä-pakotteiden kanssa.

Seuraavaa pakotepakettia valmistellaan.

Pakotteiden toimeenpano

Tulli valvoo EU:n Venäjälle määrittämiä pakotteita tiukasti ja panostaa siihen, että pakotteet toimivat mahdollisimman vaikuttavasti. Tulli on nostanut aktiivisesti keskusteluun pakotteisiin liittyviä ilmiöitä sekä tukenut työnsä kautta kansallisia toimijoita, kuten ulkoministeriötä ja kansainvälisellä tasolla ulkomaisia sidosryhmiä.

Tulli on tavaraliikenteen pakotesektorissa valvonnan ja rikostorjunnan päävastuullinen kansallinen viranomainen, joka vastaa tiedustelu- ja analyysitoiminnasta. Lisäksi Tulli vastaa käytännössä oman toimintasektorinsa rikostutkinnasta. Tulli on pakotevalvonnassa havainnut yli 30 850 poikkeamaa tavaraliikenteessä, tehnyt yli 4400 kohdennettua tarkastusta ja aloittanut yli 930 eritasoista esitutkintaa pakotteiden rikkomisesta.

Suomen Tulli, yhdessä Baltian maiden ja Puolan viranomaisten kanssa allekirjoittivat 9.5.2024 Vilnassa sopimuksen alueellisen tullisektoriin kuuluvan pakotevalvonnan yhdenmukaisuuden ja tietojenvaihdon vahvistamiseksi (*Agreement on regional approach to ensure uniform customs controls and information exchange for implementation of the EU restrictive measures*). Yhteiseen toimintaan on liittynyt myös Kroatia ja Tanska. Sopimuksessa on painotettu yhteneväisen pakotevalvonnan vahvistamista, tietojenvaihdon merkitystä sekä koordinoituja toimenpiteitä epäloogisiin kuljetusreitteihin puuttumisen osalta. Sopimuksen kautta on tiivistetty olennaisesti yhteistyötä EU:n ulkorajavaltioiden kesken ja samalla on luotu aktiivisin toimin standardia yhtenäiselle pakotevalvonnalle koko EU:n tasolla. Toiminnalle on saatu tuki myös EU komissiosta.

Ukrainan tukiväline

Neuvosto hyväksyi 14.5.2024 täytäntöönpanopäätöksen, jolla hyväksyttiin komission myönteinen arvio Ukraina-suunnitelmasta. Hyväksymisen jälkeen voitiin edetä Ukrainan tukivälineen maksatuksiin. Suunnitelman toimeenpano on edennyt pääasiallisesti suunnitellun mukaisesti. Komissio julkaisi syyskuussa tukivälineen vuosiraportin 2024.

Komissio on antanut Ukrainan pyynnöstä 19.9.2025 ehdotuksen Ukraina-suunnitelman muuttamiseksi. Muutoksissa on suurelta osin kyse tavoite- ja maksuaikataulun viivästyksistä seuraavalle kvartaalille. Komission mukaan uudistusten kunnianhimon tasoa ei ole muutettu. Asiaa käsiteltiin neuvoston työryhmässä syyskuussa ja päätös päivitetystä suunnitelmasta tuli voimaan 17.10.2025.

Ukraina-tukivälineen I-pilarin kautta on maksettu vuoden 2024 aikana noin 16 miljardia euroa ja vuoden 2025 aikana noin 8,3 mrd. euroa Ukrainalle. Viimeisin maksatus tehtiin marraskuussa osittaisena viidennen maksupyynnön osalta, koska Ukraina oli saavuttanut useimmat maksuerän tavoitteet. Ukrainan kuudennes maksupyyntö on tarkoitus hyväksyä osittaisena joulukuussa ja se on suuruudeltaan noin 2,3 mrd. euroa. Seuraavan maksupyynnön valmistelu on myös alkanut.

Ukrainan tukivälineen pilariin II kuuluvan Ukrainan investointikehyksen (UIF) tavoitteena on houkutella lisää investointeja Ukrainaan. UIF:n toimeenpano etenee, noin kolme neljäsosaa takauksista ja avustuksista on jaettu sopimuksiin pilariarvioituille rahoituslaitoksille. UIF:n puitteissa avattiin avoin jatkuva haku lokakuussa 2024. Lisäksi alkukeväästä 2025 avattiin rahoituslaitoksille suunnattu hakuikkuna pk-yrityksien tukemiseen.

Komission vuoden 2026 talousarvioesityksen (ennakkoarvion) mukaan Ukrainaa tuetaan vuonna 2026 Ukrainan tukivälineen (kolmen pilarin) kautta yhteensä noin 3,9 miljardin euron verran avustuksina ja noin 6,7 miljardin euron verran lainoina. Avustukset katetaan rahoituskehyksen ulkopuolisen erityisrahoitusvälineen, Ukraina-varauksen kautta.

Ukraina-tukivälineen voimassaolo ulottuu nykyisen rahoituskehyskauden (MFF) loppuun. Tulevalle rahoituskehyskaudelle 2028–2034 komissio esittää MFF-ehdotuksessaan, että EU tukisi Ukrainaa liittymisprosessista pitkän aikavälin jälleenrakennukseen saakka (100 mrd. € vuosina 2028–2034). Tuki sisältäisi avustuksia sekä lainaa. Lainojen vakuutena toimisi rahoituskehyksen kokonaistason ja omien varojen välinen liikkumavara. Tarpeiden laajuuden ja niihin liittyvien epävarmuuksien vuoksi rahoitus tulisi rahoituskehyksen ulkopuolisesta Ukrainan erityisvarauksesta, jonka enimmäisrahoitusosuus olisi 88,9 mrd. euroa.

Euroopan rauhanrahasto

EU päätti maaliskuussa 2024 perustaa Ukrainan avustusrahaston (UAF) Euroopan rauhanrahaston (EPF) yhteyteen ja korottaa rauhanrahaston rahoituskattoja 5 mrd. eurolla, joka varataan Ukrainalle. Samansuuruisia vuotuisia korotuksia voitaisiin jatkaa aina vuoteen 2027 saakka neuvoston poliittisella ohjauksella, eli yhteensä 20 mrd. euroa. Euroopan rauhanrahaston EPF:n kautta annettava tuki Ukrainalle on jumiutunut, pääasiassa Unkarin vastustuksen vuoksi. Varojen toimeenpano on estynyt Unkarin toimesta n. 6,6 mrd. euron edestä, ja summa koostuu suurimmaksi osaksi jäsenmaiden Ukrainan asevoimille toimittamien avustusten takaisinmaksu-pyynnöistä. EPF:n tulevan vuoden 2026 talousarviota valmistellaan sen skenaarion pohjalta, että toimeenpanon estyminen jatkuu. Jäsenvaltioiden instituutioille osoittamasta painostuksesta huolimatta tähän ei toistaiseksi ole löydetty ratkaisua.

Pysäytettyjen varojen tuotoista UAF/EPF:lle ohjattavat varat eivät kuulu EPF:n tavallisen palautus-/korvausmekanismin piiriin, vaan ne menevät suoraan aseelliseen tukeen. Pysäytetyistä varoista kertyviä tuottoja, joita on neuvoston 21.5.2024 päätöksen mukaan ohjattu EPF:n kautta 90 prosenttia (pääöstä on sittemmin muutettu siten, että jatkossa on 5 prosenttia), on ohjattu EPF:n käyttöön kahden tuottoerän verran (1. erä 1,4 mrd. euroa ja 2. erä 1,9 mrd. euroa). Suomi valittiin helmikuussa 2025 yhdeksi toisen tuottoerän toimeenpanijavaltioksi Ukrainan sotilaalliseksi tukemiseksi. Suomi osallistuu toimeenpanoon 90 miljoonan euron arvosta. Kolmannesta tuottoerästä (n. 70-90 milj. euroa) tehtiin päätös kesällä 2025. Erä on merkittävästi pienempi kuin aiemmin, sillä neuvoston päätöksellä tulevaisuudessa tuottoja tullaan kohdistamaan valtaosin G7-lainan hoitamiseen (ERA).

IMF:n tukiohjelma

IMF:n Ukrainan tukiohjelman (*Extended Fund Facility Arrangement for Ukraine*, EFF) kahdeksas väliarvio hyväksyttiin IMF:n johtokunnassa kesäkuussa. Kahdeksas maksuerä oli suuruudeltaan noin 0,5 miljardia dollaria. Maaliskuussa 2023 hyväksytty nelivuotinen IMF-ohjelma on kokonaismäärältään 15,5 miljardia dollaria ja kahdeksannen maksuerän jälkeen ohjelmasta on maksettu noin 10,6 miljardia dollaria. Ohjelma tukee Ukrainan talouden elpymistä, hallinnon ja instituutioiden vahvistamista. Lisäksi ohjelman avulla pyritään edistämään kasvua ja tuetaan Ukrainan jälleenrakennuksen sekä EU-jäsenyyden tavoitteita.

Ukraina ilmoitti syyskuun alussa hakeneensa uutta IMF:n tukiohjelmaa sodan edelleen jatkuessa. IMF:n ja Ukrainan viranomaisten väliset neuvottelut uudesta ohjelmasta ovat parhaillaan käynnissä.

Ukrainan talous ja rahoitustarpeet

Talouden kasvu on alkuvuonna ollut laimeaa (0,7–0,9 prosenttia suhteessa vuodentakaiseen). Koko vuonna talouden odotetaan kasvavan useimpien ennusteiden mukaan noin 1,6 - 2 prosenttia (ml. IMF:n ja EU:n komission tuoreimmat ennusteet). Ukrainan keskuspankki ennustaa talouden kasvavan 1,9 prosenttia kuluvana vuonna. Seuraaville vuosille odotetaan 2–5 prosentin kasvua. BKT:n kasvua rajoittavat työvoimapula, infrastruktuurin vauriot ja ulkoisen kysynnän heikkeneminen maailmanlaajuisen kauppajännitteiden keskellä. Nopeampi talouskasvu edellyttäisi sotatilanteen paranemista, jälleenrakennusinvestointeja, EU-integraation etenemistä ja paluumuuttoa. Ukrainan keskuspankki ennustaa kahden prosentin kasvua ensi vuodelle ja 2,8 prosentin kasvua 2027.

Inflaatiota on kiihdyttänyt erityisesti viime vuoden heikko sato ja yritysten kasvaneet tuotantokustannukset (energia ja työ). Inflaatio on kuitenkin lähtenyt hidastumaan kesällä keskuspankin (NBU) ennusteen mukaisesti ollen lokakuussa 10,9 prosenttia. NBU on nostanut ohjauskoron 15,5 prosenttiin ja odottaa inflaation hidastuvan vuoden loppuun mennessä yksinumeroiseksi ja palaavan 5 prosentin tavoitteeseen vuoden 2027 loppuun mennessä. Myös IMF odottaa inflaation hidastuvan selvästi tästä vuodesta. Komissio ennustaa inflaation hidastuvan 8,8 prosenttiin 2027 mennessä.

Työttömyys on vähentynyt viime vuoden 13,1 prosentista 11,6 prosenttiin kuluvana vuonna, ja IMF ennustaa sen vähenevän edelleen 10,2 prosenttiin v. 2026. Komissio on hieman pessimistisempi ja ennustaa työttömyyden vähenevän 12,9 prosenttiin v. 2026.

Julkinen talous on yhä suurimmalta osin riippuvainen kansainvälisestä tuesta. Komission mukaan valtion velkasuhde on tänä vuonna 85 prosenttia suhteessa kokonaistuotantoon. Sodan alkaessa velkasuhde oli vielä alle 50 prosenttia. Ukrainan julkisen talouden

alijäämä lähivuosina on mittava, komission arvio ensi vuodelle on noin 21 prosenttia. Selviytyäkseen Ukraina tarvitsee edelleen laajaa kansainvälistä tukea, ja sen tulisi myös pystyä kasvattamaan omaa tulopohjaansa, sillä kansainvälinen tuki yksin ei tule riittämään maan tarpeisiin mm. alijäämän kattamiseksi, julkisen talouden kestävyys turvaamiseksi sekä jälleenrakennuksen rahoittamiseksi kriittisten menojen ohella.

Tuoreimpien Euroopan komission ja IMF:n arvioiden mukaan Ukrainan ulkoisen tuen tarve vuonna 2026 on 71,7 miljardia euroa ja vuonna 2027 64 miljardia, yhteensä 135,7 miljardia euroa. Makrotaloudellisen tuen osuus tukitarpeesta on ensi vuonna noin 20 mrd. euroa ja vuonna 2027 reilut 32 mrd. euroa. Loput rahoitustarpeesta kohdistuu puolustusmenoihin. Sodan yhä jatkuessa riskit Ukrainan tuen lisätarpeista kriittisten menojen kattamiseksi ovat korkeat ja ulkoisen tuen ohella Ukrainan viranomaisten tulee olla valmiina kattamaan niitä myös lisäsopeutustoimin. Ulkoisen rahoitustuen tarve voisi olla jossain määrin maltillisempi, jos tulitauko saataisiin aikaan.

Jälleenrakennus

Maailmanpankin, komission, YK:n ja Ukrainan yhteinen tuorein arvio (*Rapid Damage and Needs Assessment, RDNA4*), keväältä 2025, Ukrainan jälleenrakennuksen kustannuksista on 524 mrd. USD kokonaisuudessaan seuraavan kymmenen vuoden aikana. Ukrainan oma arvio on pysynyt 1000 mrd. USD:ssa ja jälleenrakennuksen kestoksi ukrainalaisten oma arvio on 14 vuotta.

Suomen tuki

Suomen tuki Ukrainalle hyökkäyssodan alettua on n. 3,8 mrd. euroa, josta 2,8 mrd. euroa puolustusmateriaaliapua. Vuosien 2024–28 kehitysyhteistyön maaohjelman puitteissa Ukrainaa tuetaan vähintään 262 milj. eurolla.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta 5.12.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 5.12.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Ukrainan lainayhteistyömekanismilla ja MFA-lainalla ei ole suoria, välittömiä kansallisia budjettivaikutuksia. Jos Ukrainan takaisinmaksuissa ilmenisi pitkäkestoisia ongelmia, kattaisi EU viime kädessä rahoitusavun takaisinmaksuun liittyvät vastuut. Tällöin jäsenvaltiot vastaisivat EU-budjetin kautta lainan takaisinmaksusta senhetkisten maksuosuuksiensa mukaisesti. Suomen suhteellinen maksuosuus EU-budjettiin on

vuonna 2024 noin 1,69 prosenttia. Suomen laskennallinen enimmäisvastuu Ukrainalle annettavasta enintään 18,1 miljardin euron lainasta olisi noin 305 miljoonaa euroa. Tätä luottoriskiä voitaisiin kuitenkin hallita osittain myös monipuolistetulla varainhankinnalla.

Monivuotisen rahoituskehyksen välitarkistuksesta 1.2.2024 saavutetun sovun yhteydessä Ukrainan tukivälineen suuruudeksi määriteltiin 50 miljardia euroa käypinä hintoina. Tuki koostuu avustuksista (17 miljardia euroa) ja lainoista (33 miljardia euroa). Suomen maksuosuus Ukrainan tukivälineen 17 miljardin euron avustusmuotoisesta tuesta on arviolta 276 miljoonaa euroa vuosina 2024–2027. Suomen ensisijainen vastuu 33 miljardin euron lainamuotoisesta rahoitustuesta on noin 535 miljoonaa euroa samalla ajanjaksolla. Ukrainan tukivälineen kautta tuetaan vuosina 2024–2027 Ukrainan lyhyen aikavälin rahoitustarpeita, keskipitkän aikavälin jälleenrakentamista ja Ukrainan EU-lähentymiseen liittyviä uudistuksia.

Suomi on tukenut Ukrainaa Venäjän käynnistämän hyökkäyssodan jälkeen n. 3,8 mrd. eurolla, josta valtaosa on puolustusmateriaalia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

-

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/KVR finanssineuvos Jouni Sinivuori, + 358 295 530 463
 VM/EUS finanssineuvos Laura Vartia, +358 295 530 228
 VM/RMO finanssineuvos Markku Puumalainen, +358 295 530 206
 VM/BO budjettineuvos Johanna von Knorring-Rosenlew, + 358 295 530 232
 VM/KO neuvotteleva virkamies Jussi Huopaniemi, + 358 295 530 257
 VM/KO finanssiasiantuntija Auri Lassi, +358 295 530 387
 VM/VO hallitusneuvos Ismo Mäenpää, +358 295 530 231
 VM/EUS neuvotteleva virkamies Soila Järvenpää, + 358 295 530 161
 etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/318/2025
 EU/8/2025

ECOFIN-neuvosto 12.12.2025, Bryssel; 12. Eurooppalainen ohjausjakso 2026

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvoston (ECOFIN) kokous 12.12.2025, Bryssel

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio esittelee vuoden 2026 talouspolitiikan EU-ohjausjakson syyspakettiin sisältyviä varoituskoneismia koskevaa kertomusta (*Alert Mechanism Report*) ja suositusta euroalueen talouspolitiikan suositukseksi (*Euro Area Recommendation*) vuosille 2026–2027.

Komissio esittelee syyspakettia talous- ja rahoituskomiteassa 1.12.2025.

Suomen kanta

Suomi ottaa asian tiedoksi.

Pääasiallinen sisältö

Talouspolitiikan EU-ohjausjakso eli eurooppalainen ohjausjakso on jäsenvaltioiden talous- ja työllisyyspolitiikan koordinoinnin keskeinen väline. Sen tehtävänä on tunnistaa sosioekonomisia haasteita ja antaa suosituksia niiden ratkaisemiseksi. Tavoitteena on parantaa Euroopan unionin kilpailukykyä, kestävyyttä ja sosiaalista oikeudenmukaisuutta sekä varmistaa johdonmukaisuus EU:n, kansallisen ja alueellisen tason välillä.

Euroopan komission syyspaketti käynnistää uuden talouspolitiikan EU-ohjausjakson. Vuoden 2026 EU-ohjausjakson syyspaketti julkaistiin 25.11.2025. Syyspaketti sisältää useita asiakirjoja, joissa annetaan yleiskuva sosioekonomisesta toimintaympäristöstä ja tuodaan esiin keskeisiä painopisteitä ja riskejä. Asiakirjoissa annetaan EU:n jäsenmaille myös ohjausta näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

Euroopan makrotaloudellinen kertomus

Uudessa Euroopan makrotaloudellisessa kertomuksessa (*European Macroeconomic Report*) käsitellään makrotaloudellisia riskejä ja haavoittuvuuksia sekä EU:n ja euroalueen taloudellisia haasteita ja mahdollisuuksia. Kertomus muodostaa pohjan sekä euroalueen suositukselle sekä varoituskoneismia koskevalla kertomuksella, ja sen tavoitteena on yksinkertaistaa näitä arvioita ja laajentaa niiden näkyvyyttä.

Tämän vuoden kertomuksessa esitetään katsaus makrotalouden rakenteelliseen toimintaympäristöön ja tarkastellaan makrotalouden epätasapainoon liittyviä riskejä kiinnittäen erityistä huomiota euroalueen talouteen. Teemaluvuissa tarkastellaan säästöjen kohdentumista ja puolustusmenojen makroekonomisia vaikutuksia.

Makrotalouden rakenteelliset näkymät

Kertomuksessa todetaan, että euroalueen ja EU:n taloudet ovat haasteista huolimatta jatkaneet kasvuaan, joskin vaatimattomasti. Jäsenvaltiot ovat palautuneet pandemiaa edeltäneille tulotasolle, ja työttömyysaste on saavuttanut historiallisen alhaisen tason. Kertomuksen mukaan EU:n budjetilla, erityisesti elpymis- ja palautumistukivälineellä (RRF), on ollut keskeinen rooli julkisten investointien tukemisessa ja kasvun vauhdittamisessa. Kasvua rajoittaa kuitenkin edelleen heikko tuottavuus, joka uhkaa Euroopan talouden pitkän aikavälin vaurautta ja globaalia vaikutusvaltaa. Toisinaan epäreilua kilpailua harjoittavien kehittyvien talouksien nousu ja korkeat energiakustannukset heikentävät entisestään EU:n tuottajien kilpailukykyä. Kertomuksessa todetaan, että uusien mahdollisuuksien avaamiseksi ja kasvun edistämiseksi euroalueen ja EU:n on keskityttävä kolmeen keskeiseen alueeseen: innovoinnin tukeminen lisäämällä t&k-menoja ja inhimillisen pääoman hyödyntäminen; sisämarkkinoiden syventäminen edelleen ja kauppakumppanuuksien laajentaminen; sekä yksityisten investointien vapauttaminen unionin painopisteiden rahoittamiseksi, kuten säästämis- ja sijoitusunionin kaltaisten aloitteiden avulla. Pitkän aikavälin kasvu riippuu myös EU:n kyvystä vahvistaa taloudellista turvallisuuttaan ja puuttua riippuvuuksiin lukuisissa strategisissa arvoketjuissa.

Raportissa todetaan, että vastaamalla näihin haasteisiin ja hyödyntämällä vahvuuksiaan EU ja euroalue voivat vahvistaa maailmanlaajuisia asemaansa ja varmistaa pitkän aikavälin kasvun ja vaurauden. Euroalue hyötyy myös yhtenäisvaluuttaan liittyvistä kasvun ajureista. Näitä ovat muun muassa digitaalisen euron luominen ja euron kansainvälisen roolin vahvistuminen, mikä myös vahvistaisi Euroopan taloudellista itsemääräämisoikeutta. Euroalueen ja EU:n kyky mukautua muuttuvaan geopolitiiseen toimintaympäristöön ja tarttua digitaaliseen siirtymään ja hiilestä irtautumiseen liittyviin mahdollisuuksiin sekä tarve vahvistaa turvallisuutta ovat ratkaisevan tärkeitä sen menestyksen määrittämisessä.

Makrotalouden epätasapainon riskit

Kertomuksessa todetaan, että euroalueen ja EU:n ulkoinen tasapaino on ollut jatkuvasti ylijäämäinen, mikä on lisännyt niiden haavoittuvuutta ulkoiselle kehitykselle ja heikentänyt kotimaisia kasvunäkymiä. Tämä heijastaa sitä, että säästöt ovat suuremmat kuin investoinnit, erityisesti kotitalouksilla. Vaikka suuret säästöt tarjoaisivat keinon rahoittaa eurooppalaisia prioriteetteja ja vahvistaa taloutta, ne sijoitetaan usein ulkomaille, mikä korostaa tarvetta syvemmille ja yhdentyneemmille pääomamarkkinoille Euroopassa. Kertomuksen mukaan myös julkisen velan kehitys muuttuu haasteellisemmaksi, kun viime vuosien suotuisat korkoerot pienenevät ja nimellinen BKT:n kasvu hidastuu. Lisäksi jäsenvaltioilla on kasvavia puolustusmenotarpeita ja merkittäviä investointeja digitaaliseen siirtymään ja hiilestä irtautumiseen. Väestön ikääntyminen aiheuttaa lisäpainetta eläke-, terveys- ja pitkäaikaishoitomenoihin. Näihin haasteisiin vastaaminen edellyttää julkisen talouden keskipitkän aikavälin suunnittelua velkakestävyys vahvistamiseksi. Tämä edellyttää menojen priorisointia ja niiden tehostamista, tulojen vahvistamista sekä rakenteellisten uudistusten toteuttamista kasvun vauhdittamiseksi. Inflaatioerot ovat euroalueen erityinen huolenaihe, ja jos ne jatkuvat, ne voivat heikentää rahapolitiikan tehokkuutta. Samaan aikaan asuntojen kohtuuhintaisuudesta on monissa maissa tullut makrotaloudellinen kysymys. Asuntojen hinnat nousevat, sillä alhaiset investoinnit pitävät asuntotarjonnan vaimeana.

Säästöjen kohdentuminen

Euroalueelle ja EU:lle on ominaista suuret yksityiset säästöt. Säästö kanavoituu suurelta osin Yhdysvaltoihin, eikä tälle kehitykselle ole merkkejä muutoksesta. EU:n pääomavirtojen kehitys osoittaa, että merkittävä osa eurooppalaisista säästöistä on peräisin kotitalouksista, joiden säästöaste on johdonmukaisesti korkeampi kuin verrokkimaissa. Eurooppalaiset kotitaloudet suosivat perinteisiä sijoituskanavia, kuten pankkitalletuksia, ja sijoittavat harvoin suoraan pääomamarkkinoille. Sen sijaan suurin osa niiden rahoitusvarallisuudesta välittyy rahoitussektorin kautta, joka viime kädessä kanavoi noin puolet näistä säästöistä ulkomaille. Kotitalouksien vähäiset investoinnit eurooppalaisiin yrityksiin heijastavat Euroopan pääomamarkkinoiden hajanaisuutta ja kehittymättömyyttä. Kertomuksen mukaan aidon pääomamarkkinaunionin edistäminen on siksi välttämätöntä. EU:n talouden vahvistamiseksi ja euron houkuttelevuuden lisäämiseksi kansainvälisenä valuuttana tarvitaan monitahoista strategiaa. Tämä voidaan saavuttaa parantamalla rahoitussektorin tehokkuutta ja häiriönsietokykyä sekä edistämällä kotitalouksien säästöjen tehokkaampaa välittämistä eurooppalaisille yrityksille ja investoinneille. Näin EU voi vapauttaa säästöjensä potentiaalin ja edistää talouskasvua ja vakautta.

Puolustusmenojen makrotaloudelliset vaikutukset

Puolustusvoimavaroihin käytettävien julkisten menojen kasvu on kriittinen ulottuvuus EU:n nykyisessä makrotaloudellisessa toimintaympäristössä. Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja epäsuotuisa geopoliittinen kehitys ovat heikentäneet merkittävästi turvallisuutta Euroopassa ja maailmanlaajuisesti. Kertomuksen mukaan uusiin turvallisuustarpeisiin vastaaminen edellyttää teollisuuden kapasiteetin merkittävää lisäämistä EU:ssa. Tehokas ja vaikuttava rahankäyttö edellyttää koordinoitua lähestymistapaa EU:n jäsenvaltioiden kesken. Hankintojen yhdistäminen voisi auttaa saavuttamaan mittakaavaetuja, mikä lisäisi jäsenvaltioiden ostovoimaa ja kannustaisi Euroopan puolustusteollisuuden tuotantokapasiteetin kasvattamiseen. Puolustusmenojen kasvu voi olla julkisen talouden kestävyysnäkökulmasta, jos se rahoitetaan keskipitkällä aikavälillä priorisoimalla julkisia menoja ja lisäämällä tuloja. Kertomuksen mukaan Naton päivitetyn menotavoitteen saavuttaminen voisi nostaa BKT:tä maltillisesti euroalueella ja EU:ssa. Kasvuvaikutus riippuu kuitenkin merkittävästi useista tekijöistä, kuten tuonnin sisällöstä, etupainotteisuuden asteesta, inframenojen osuudesta ja velkarahoituksen määrästä. Puolustusmenojen kasvulla onkin myönteisiä vaikutuksia etenkin, jos lisäpuolustusmenot kohdistuvat kotimaisiin investointeihin ja t&k-toimintaan, eivät pelkästään tuontiin tai juokseviin menoihin. Puolustusmenojen kasvun vaikutuksen kokonaistyöllisyyteen odotetaan olevan vaatimatonta, mutta sillä voi olla vaikutusta ammattikohtaiseen osaamispuolaan.

Vuotuinen varoitusmekanismia koskeva kertomus

Vuotuisessa varoitusmekanismia koskevassa raportissa (*Alert Mechanism Report, AMR*) tunnistetaan jäsenvaltiot, joihin komissio katsoo makrotalouden epätasapainoa koskevan menettelyn (*Macroeconomic Imbalance Procedure, MIP*) tulostaulun taloudellisen tulkinnan perusteella esiintyvän epätasapainoja tai näkee merkkejä epätasapainojen kehittymisestä.

Vuoden 2025 varoitusmekanismia koskevassa kertomuksessa komissio on valinnut syväanalyysien (*In-depth Review, IDR*) kohteeksi seitsemän maata, joilla keväällä 2025 todettiin makrotaloudellisia epätasapainoja: Kreikka, Unkari, Italia, Alankomaat, Slovakia, Ruotsi ja Romania.

Komissio ei pidä syväanalyyskejä tarpeellisina muille jäsenvaltioille (ml. Suomi). Suomen osalta varoitusmekanismia koskevan kertomuksen tulostaulun raja-arvot

ylittyvät yksikkötyökustannusten, vientikehityksen, kotitalouksien velkasuhteen sekä julkisen velkasuhteen osalta.

Varoituskoneismia koskevaan kertomukseen sisältyvä tekninen analyysi on julkaistu erikseen komission valmisteluasiakirjassa, joka sisältää taustatietoja ja täydentää komission tiedonantoa.

Neuvostossa käytävien keskusteluiden perusteella komissio laatii syväanalyysit niistä jäsenvaltioista, joihin kohdistuu tai saattaa tulevaisuudessa kohdistua epätasapainoja. Syväanalyysit julkaistaan vuoden 2026 alussa, ja ne muodostavat perustan komission arvioinnille makrotalouden epätasapainon olemassaolosta ja vakavuudesta. Mahdolliset päätökset epätasapainon olemassaolosta ja vakavuudesta julkaistaan EU-ohjausjakson kevätpaketin yhteydessä.

Euroalueen suositukset jäsenmaille ja kaikille euromaille yhteisesti vuosille 2026–2027

1. Julkisen talouden kestävyuden turvaamiseksi on noudatettava suositeltuja nettomenopolkuja, mukaan lukien tarvittaessa puolustusmenojen kansallisen poikkeuslausekkeen kautta myönnetty tilapäinen jousto. Tämän pitäisi johtaa asianmukaisesti eriytettyyn finanssipolitiikkaan ja kokonaisuudessaan neutraaliin finanssipolitiikan viritykseen vuonna 2026.
2. Suositeltuja nettomenopolkuja noudattaen on pantava täytäntöön keskipitkän aikavälin finanssipoliittiset strategiat, jotka antavat tilaa puolustusvalmiuksiin liittyville välttämättömille menoille, vahvistavat kilpailukykyä ja lisäävät investointeja strategiaan painopisteisiin. On priorisoitava kansallisia budjetteja ja toteutettava toimenpiteitä julkisten tulojen ja menojen vaikuttavuuden, tehokkuuden, laadun ja koostumuksen parantamiseksi muun muassa edistämällä yksityistä vakuuttamista ilmastomuutokseen liittyvistä tapahtumista aiheutuvia tappioita vastaan.
3. On puututtava puolustusteollisuuden pullonkauloihin sen varmistamiseksi, että puolustusvalmiutta koskevan etenemissuunnitelman 2030 mukaisesti ylimääräiset julkiset menot johtavat oikea-aikaisiin ja tehokkaisiin puolustusvalmiuksiin. On edistettävä puolustustarvikkeiden EU:n laajuisia markkinoita; on kannustettava yhteishankintoihin, jotka parantavat tehokkuutta, yhteistoimivuutta ja vähentävät pirstaleisuutta.
4. On saatettava elpymis- ja palautumissuunnitelmien täytäntöönpano päätökseen 31. elokuuta 2026 mennessä ja on tuettava investointirahoitusta seuraavina vuosina koordinoimalla kansallista ja EU:n rahoitusta. On varmistettava käytettävissä olevien EU:n varojen käyttö hyödyntäen koheesiopolitiikan väliarvioinnin tarjoamia mahdollisuuksia.
5. On edistettävä työvoiman osaamisen parantamista ja uudelleen koulutusta tuottavuuden ja innovointivalmiuksien lisäämiseksi sekä strategisten alojen tukemiseksi. On vahvistettava koulutuspolitiikkaa oppimistulosten parantamiseksi kiinnittäen erityistä huomiota perus- ja digitaalisiin ja on varmistettava osaamisprofiilien kysynnän ja tarjonnan parempi kohtaaminen. On puututtava osaamisen kohtaanto-ongelmiin sekä suuriin alueellisiin eroihin osaamisessa ja inhimillisen pääoman määrässä. On edistettävä työpaikkojen laatua ja lisättävä edelleen työmarkkinoille osallistumista, myös aliedustettujen ryhmien osalta. On ryhdyttävä toimenpiteisiin helpottamaan rajat ylittävää liikkuvuutta sisämarkkinoilla ja kolmansien maiden kansalaisten hallittua laillista maahanmuuttoa työvoimapolitiikan osalta. On vahvistettava työnteon kannustimia siirtämällä verorasitusta pois

työstä muun muassa vero- ja etuusjärjestelmien kohdennetuilla uudistuksilla. On ryhdyttävä toimiin köyhyyden torjumiseksi ja vähentämiseksi turvaamalla ja vahvistamalla riittäviä ja kestäviä sosiaaliturvan ja osallisuuden järjestelmiä sekä parantamalla kohtuuhintaisten, kestävien ja laadukkaiden asuntojen saatavuutta. On varmistettava työmarkkinaosapuolten tehokas osallistuminen päätöksentekoon ja vahvistettava työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua.

6. On vahvistettava kansallisten käytäntöjen mukaisesti sekä työmarkkinaosapuolten roolia ja vuoropuhelua kunnioittaen edellytyksiä, joilla tuetaan erityisesti pieni- ja keskituloisten palkkojen kestävää kasvua tuottavuuskehityksen mukaisesti ottaen asianmukaisesti huomioon inflaatio- ja kilpailukykyerot euroalueella.
7. On asetettava etusijalle julkiset investoinnit ja kannustettava yksityisiä investointeja tukemaan tutkimusta ja innovointia, teollisuuden hiilestä irtautumista, puhdasta energiaa ja digitaalista siirtymää, taloudellista turvallisuutta ja strategisten riippuvuuksien vähentämistä arvoketjuissa. On edistettävä voimavarojen kohdentumista aloille ja teknologioihin, joilla on merkittävää kasvupotentiaalia, ja on vahvistettava innovaatioekosysteemejä muun muassa tukemalla eri toimijoiden, kuten yritysten, yliopistojen tai tutkimuslaitosten välisiä yhteyksiä ja kehittämällä riskipääoman roolia uusien ja kasvavien yritysten rahoittamisessa sekä vauhdittamalla digitaalisten ja puhtaiden teknologioiden käyttöönottoa.
8. On poistettava sisäiset esteet ja sääntelyerot kansallisella tasolla sekä jäljellä olevat lainsäädännön saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä ja vaatimustenmukaisuutta koskevat puutteet sisämarkkinoiden syventämiseksi ja yritysten tehokkuuden ja skaalautuvuuden parantamiseksi.
9. On edistettävä sääntelyn yksinkertaistamista tunnistamalla ja vähentämällä tarpeetonta taakkaa ja varmistamalla avoimen ja kohdennetun sääntelyn käyttöön ottaminen muun muassa hyödyntämällä tehokkaasti julkisia ja sidosryhmien kuulemisia lainsäädäntöprosessissa sekä lainsäädännön jälkiarviointeja.
10. On kehitettävä Euroopan säästämis- ja sijoitusunionia kilpailukykyisten ja toimivien pääomamarkkinoiden ja pankkisektoreiden edistämiseksi maaliskuussa 2025 annetun komission tiedonannon mukaisesti eurooppalaisten säästöjen saamiseksi pitkän aikavälin investointeihin erityisesti sellaisilla Euroopan talouden aloilla, joilla on kasvupotentiaalia tai joilla on strategista merkitystä. On puututtava pääomamarkkinoiden hajanaisuuteen ja rahoituspalvelujen rajat ylittävän tarjonnan ja käytön esteisiin sekä kansallisten valvontakäytäntöjen eroihin edistämällä nopeasti pääomamarkkinoiden yhdentymistä ja valvontaa koskevaa tulevaa lainsäädäntöpakettia.
11. On ryhdyttävä toimiin komission vuoden 2025 suositusten toteuttamiseksi. Ne koskevat verotuksellisesti yksinkertaisten ja edullisten säästö- ja sijoitustilien saatavuuden lisäämistä (syyskuu 2025), eläkkeiden mittaristoja, eläkkeiden seurantajärjestelmiä ja automaattista rekisteröitymistä (marraskuu 2025), sekä vuoden 2025 tiedonannossa EU:n talouslukutaitostrategiassa (syyskuu 2025) esitetyjä suosituksia.
12. On toteuttava kaikki tarvittavat toimenpiteet digitaalisen euron luomiseksi, maksumarkkinoiden innovaatioiden ja kilpailun edistämiseksi sekä keskuspankkirahan jatkuvan laajamittaisen saatavuuden ja käytettävyyden varmistamiseksi digitalisoituvassa taloudessa.

13. On edistettävä euron kansainvälistä asemaa ja sitouduttava edelleen vahvistamaan sen maailmanlaajuista asemaa muun muassa puuttumalla Euroopan rahoitusinfrastruktuurien heikkouksiin.
14. On seurattava makrovakauteen kohdistuvia riskejä, mukaan lukien sellaisia riskejä, jotka johtuvat varojen laadusta, uudelleenhinnoitteludynamiikasta sekä ilmasto- ja ympäristöriskeistä ja pankkien ja pankkien ulkopuolisten toimijoiden välisistä yhteyksistä keskeisillä rahoitusmarkkinoilla ja yksityisen rahoituksen kautta. On kehitettävä tarvittaessa pankkien ulkopuolisen toimijoiden rahoitustoiminnan sääntely- ja valvontakehystä sen varmistamiseksi, että esiin nousevat haavoittuvuudet tunnistetaan ja hallitaan tehokkaasti.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Eurooppalaisen ohjausjakson oikeusperustana ovat Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) artikkelit 121 ja 148.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta 5.12.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 5.12.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

European Commission. (2025). *Alert Mechanism Report 2026: Communication from the Commission to the European Parliament, the Council and the European Economic and Social Committee, prepared in accordance with Article 3 of Regulation (EU) No 1176/2011 on the prevention and correction of macroeconomic imbalances*. (COM(2025) 956 final). Strasbourg, 25 November 2025.

European Commission. (2025). *Recommendation for a Council Recommendation on the economic policy of the euro area*. (COM(2025) 957 final). Strasbourg, 25 November 2025.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/KO, neuvotteleva virkamies Olli Palmén, p. +358 295 530 593
VM/EUS, finanssineuvos Laura Vartia, p. +358 295 530 228

etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/1169/2025

EU/8/2025

Lehtimäki Jonne, Savolainen Leena,
Niemeläinen Julia

26.11.2025

ECOFIN-neuvosto 12.12.2025, Bryssel; 13. Vakaus- ja kasvusopimuksen toimeenpano

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto (ECOFIN) 12.12.2025, Bryssel

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio julkaisi osana syyspakettiaan 25.11.2025 SEUT 126 artiklan 3 kohdan mukaisen kertomuksen jäsenvaltioiden julkisen talouden tilasta ja mahdollisista liiallisista alijäämän menettelyistä. Komissio esittelee raportin talous- ja rahoitusasioiden neuvostolle ja asiasta käydään näkemystenvaihtoa.

Seuraavaksi Suomen osalta talous- ja rahoituskomitea (EFC) antaa lausuntonsa kertomuksesta SEUT 126 kohdan 4 mukaisesti, minkä jälkeen neuvosto tekee päätöksen komission ehdotuksesta liiallisen alijäämän menettelyn mahdollisesta käynnistämisestä sekä antaa suositukset korjaaviksi toimiksi artiklan.

Asiakohdassa hyväksytään lisäksi EU:n finanssipoliittisten sääntöjen käytäntesäännöt, jotka talous- ja rahoituskomitea on hyväksynyt 1.12.2025.

Suomen kanta

Suomi ottaa asian tiedoksi.

Suomi voi hyväksyä käytäntesäännöt.

Pääasiallinen sisältö

a) Komission raportti ja mahdolliset ehdotukset liiallisen alijäämän menettelyyn liittyen

Komissio on laatinut SEUT 126 artiklan 3 kohdan mukaisen kertomuksen kahdelle jäsenvaltiolle (Saksa ja Suomi). Kertomuksessa arvioidaan näiden jäsenvaltioiden alijäämäkriteerin noudattamista.

Vuonna 2024 alijäämä oli Suomessa 4,4 prosenttia ja Saksassa 2,7 prosenttia suhteessa BKT:hen ja kummassakin jäsenvaltiossa suunniteltu alijäämä vuonna 2025 ylittää 3 prosentin raja-arvon suhteessa BKT:hen, ollen Suomessa 4,3 prosenttia ja Saksassa 3,3

prosenttia. Komission syksyn ennusteen mukaan Suomen alijäämä vuonna 2025 olisi 4,5 prosenttia suhteessa BKT:hen. Näin ollen molempina vuosina Suomen alijäämä ylittää viitearvon eikä ole sitä lähellä. Komission ennusteen mukaan Saksan alijäämä olisi 3,1 prosenttia, minkä myötä alijäämä ylittää viitearvon, mutta on lähellä sitä.

Molemmissa tapauksissa komissio arvioi alijäämän ylittävän 3 prosenttia myös tulevina vuosina 2026–2027, joten viitearvon ylittyminen ei ole väliaikaista. Suomen ja Saksan osalta on aktivoitu kansallinen poikkeuslauseke vuosina 2025–2028 perustuen kasvaneisiin puolustusmenoihin. Poikkeuslauseke sallii poikkeaman nettomenopolulta, kunhan julkisen talouden keskipitkän aikavälin kestävyys ei vaarannu. Tämän perusteella alijäämäviitearvon ylityksen voidaan katsoa olevan poikkeuksellinen.

Komission analyysissa arvioidaan, onko viitearvon ylittyminen poikkeuksellista ja väliaikaista ja pysyykö alijäämä lähellä viitearvoa. Sekä Suomen että Saksan julkinen velkasuhde ylittää 60 prosenttia. Jotta merkitykselliset tekijät voitaisiin huomioida arvioitaessa liiallisen alijäämän olemassaoloa tulisi alijäämän pysyä lähellä viitearvoa ja viitearvon ylityksen tulisi olla väliaikaista. Nämä ehdot eivät täyty kummankaan jäsenvaltion tapauksessa, joten merkityksellisiä tekijöitä ei voi huomioida ja näin ollen alijäämäkriteeri ei täyty Suomessa tai Saksassa.

Saksan tapauksessa alijäämäviitearvon ylitys selittyy kuitenkin täysin kasvaneilla puolustusmenoilla, minkä seurauksena komission arvion mukaan Saksan kohdalla ei ole syytä avata liiallisen alijäämän menettelyä. Tilannetta arvioidaan uudelleen keväällä 2026.

Suomessa alijäämä komission arvion mukaan vuonna 2025 ilman kasvaneita puolustusmenoja olisi 3,4 % suhteessa BKT:hen eli se edelleen ylittäisi viitearvon. Näin ollen komission arvion perusteella liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn aloittaminen on Suomen kannalta perusteltua. Seuraavaksi Suomen osalta talous- ja rahoituskomitea (EFC) antaa lausunnon artiklan 126 kohdan 4 mukaisesti. Neuvosto tekee tämän jälkeen päätöksen artiklan 126 kohdan 6 mukaisesti liiallisen alijäämän menettelyn mahdollisesta käynnistämisestä sekä antaa suositukset korjaavista toimista artiklan 126 kohdan 7 mukaisesti.

Kesällä 2025 komissio arvioi 126(3)-raportissa myös Espanjan ja Latvian tilanteita, joita ei käsitellä syyspaketin raportissa. Espanjan osalta kesällä arvioitiin, että alijäämäkriteeri täyttyi eikä tilanne ole muuttunut sen jälkeen siinä määrin, että täyttymistä olisi tarpeen arvioida uudelleen. Latvian osalta arvioitiin kesällä 2025, että alijäämäkriteeri täyttyi ja tämä arvio on muuttumaton.

Liiallisen alijäämän menettelyssä on tällä hetkellä yhdeksän jäsenvaltiota (Belgia, Italia, Itävalta, Malta, Puola, Ranska, Romania, Slovakia ja Unkari), joiden osalta prosessissa ei tehdä muutoksia ja menettelyt säilyvät voimassa, koska alijäämiä ei ole saatu pysyvästi alle 3 prosentin. Näin ollen neuvoston suositus sitoo edelleen näitä jäsenvaltioita. Komissio arvioi tilannetta uudelleen ensi keväänä, jolloin vuoden 2025 toteumatiedot ovat käytettävissä.

Velkakriteerin noudattamisen arviointi ei ole tällä hetkellä mahdollista. Tämä johtuu siitä, että velkakriteerin noudattamisen tarkastelun pohjana toimivalle valvontatilille kirjattuja poikkeamia suositellusta nettomenojen kasvusta tarkastellaan toteumatietojen perusteella. Vuoden 2025 toteumatiedot ovat saatavilla ensimmäistä kertaa keväällä 2026.

b) Käytännesäännöt

Talous- ja rahoituskomitea on hyväksynyt 1.12.2025 EU:n finanssipoliittisten sääntöjen käytännesäännöt. Niiden johdannossa kuvataan EU:n finanssipoliittikan

sääntöuudistuksen prosessia, käytännesääntöjen lainsäädännöllistä perustaa sekä käytännesääntöjen luonnetta sääntelyä täydentävänä dokumenttina, jota voidaan tarvittaessa päivittää.

Itse käytännesäännöt selventävät käytänteitä vakaus- ja kasvusopimuksen toimeenpanemiseksi ja ne sisältävät viisi osaa:

1. nettomenoindikaattorin määritelmä,
2. uudistusten ja investointien arviointi keskipitkän aikavälin suunnitelmissa,
3. valvontatilin toiminta,
4. keskipitkän aikavälin suunnitelmien päivittäminen sekä
5. korjaava osa – liiallisen alijäämän menettely ja tuloksellisten toimien arviointi.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 126

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta 5.12.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 5.12.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Komissio odottaa Suomen osalta talous- ja rahoituskomitean (EFC) kantaa artiklan 126 kohdan 4 mukaisesti. Neuvosto tekee komission ehdotuksesta päätöksen artiklan 126 kohdan 6 mukaisesti liiallisen alijäämän menettelyn mahdollisesta käynnistämisestä sekä antaa suositukset komission suosituksesta korjaavista toimista artiklan 126 kohdan 7 mukaisesti.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

European Commission - REPORT FROM THE COMMISSION. Germany and Finland Report prepared in accordance with Article 126(3) of the Treaty on the Functioning of the European Union, COM(2025) 950 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/EKT, finanssiasiantuntija Jonne Lehtimäki, puh. +358 295 530 169
VM/EKT, finanssiasiantuntija Leena Savolainen, puh. +358 295 530 169
VM/KO, erityisasiantuntija Julia Niemeläinen, puh. +358 295 530 054
etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/266/2025
EU/8/2025

ECOFIN-neuvosto 12.12.2025, Bryssel; 14. Taloudellinen elpyminen Euroopassa

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto (ECOFIN) 12.12.2025, Bryssel

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Asiakohdassa käsitellään taloudellista elpymistä Euroopassa ja tarkoitus on hyväksyä Bulgarian, Italian, Itävallan, Kreikan, Kyproksen, Latvian, Maltan, Puolan, Portugalin, Ranskan, Slovenian ja Tšekin päivitetyt elpymis- ja palautumissuunnitelmat. Lisäksi asiakohdassa esitellään Euroopan tilintarkastustuomioistuimen (ETT) erityisraportti elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) toimeenpanosta.

Elpymis- ja palautumissuunnitelmien päivitykset hyväksytään samassa prosessissa kuin alkuperäiset suunnitelmat. Komissiolla on kaksi kuukautta aikaa arvioida päivitetty suunnitelma. Mikäli komission arvio suunnitelmasta on myönteinen, se tekee ehdotuksen neuvoston täytäntöönpanopäätökseksi. RRF-asetuksen 20 artiklan mukaan neuvoston on käsiteltävä täytäntöönpanopäätökset pääsääntöisesti neljän viikon kuluttua komission ehdotuksen antamisesta. Neuvoston täytäntöönpanopäätös ja siinä vahvistettavat tavoitteet ja välitavoitteet muodostavat perustan maksatuksille RRF-välineestä.

Suomen kanta

Elpymisväline oli poikkeuksellinen ja kertaluonteinen ratkaisu, eikä järjestely toimi ennakkotapauksena. Suomi ei hyväksy vastaavan järjestelyn toistamista tai muuttamista pysyväisluonteiseksi.

Valtioneuvosto on antanut eduskunnalle selvityksen E 77/2021 vp kansallisia elpymis- ja palautumissuunnitelmia koskevien täytäntöönpanopäätösten hyväksynnästä neuvostossa. Valtioneuvosto voi hyväksyä neuvoston täytäntöönpanopäätöksellä jäsenvaltioiden kansalliset elpymis- ja palautumissuunnitelmat, jotka sen arvion mukaan täyttävät RRF-asetuksen vaatimukset selvityksessä täsmennetyin tavoin.

Valtiovarainministeriön arvion perusteella voidaan katsoa Bulgarian, Italian, Itävallan, Kreikan, Kyproksen, Latvian, Maltan, Puolan, Portugalin, Ranskan, Slovenian ja Tšekin päivitettyjen elpymis- ja palautumissuunnitelmien täyttävän RRF-asetuksen vaatimukset valtioneuvoston selvityksessä E 77/2021 vp täsmennetyin tavoin.

Pääasiallinen sisältö

Tilannekatsaus

Elpymis- ja palautumistukivälineestä (RRF) on tähän mennessä jaettu rahoitusta 225,7 mrd. euroa avustuksina, joka on jonkin verran yli puolet kokonaisrahoituksesta. Lainoina tähän mennessä on jaettu 141,7 mrd., joka on hieman alle puolet välineen lainaosuudesta.

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomus

Euroopan tilintarkastustuomioistuin (ETT) julkaisi 27.10.2025 erityiskertomuksen 21/2025 liittyen elpymis- ja palautumistukivälineestä annettuun tukeen liiketoimintaympäristön parantamiseksi. ETT:n keskeisenä havaintona on, että RRF-toimenpiteillä vastataan vain osittain eurooppalaisessa ohjausjaksossa yksilöityihin liiketoimintaympäristön politiikan alaa koskeviin haasteisiin. Kertomuksessa todetaan, että liiketoimintaympäristön uudistukset viivästyivät, mutta jotkin ensimmäiset tulokset edistivät maakohtaisten suositusten täytäntöönpanoa.

ETT on antanut tarkastuksen perusteella komissiolle seuraavat suositukset:

- komissio varmistaa, että maakohtaisissa suosituksissa määritetyt keskeiset haasteet katetaan riittävässä määrin, jos suunnitellaan uudistuksiin ja/tai maakohtaisiin suosituksiin liittyviä välineitä
- komissio luo kehyksen uudistusten tulosten arvioinnille laadittaessa säädösehdotuksia tulevia välineitä varten ja
- komissio arvioi elpymis- ja palautumistukivälineeseen liittyvien toimenpiteiden myötävaikutusta maakohtaisiin suosituksiin.

Lisäksi ETT suosittelee, että käsitettä ”politiikan alan” käytettäisiin johdonmukaisesti ja yhdenmukaisesti kaikissa EU:n välineissä ja eurooppalaisessa ohjausjaksossa.

Suunnitelmien päivitykset

Suomen suunnitelman 5. päivitys lähetettiin komissiolle 20.11.2025. Päivitys keskittyy pääasiassa jäljellä olevien välitavoitteiden ja tavoitteiden yksinkertaistamiseen ja komission arviota odotetaan joulukuun alkuvaiheessa.

Bulgaria

Bulgaria toimitti päivitetyn elpymis- ja palautumissuunnitelmansa 9.10.2025 ja komission arvio päivityksestä julkaistiin 6.11.2025. Päivitetyn suunnitelman koko on noin 6,2 mrd. euroa.

Bulgarian suunnitelman päivitys perustuu RRF-asetuksen 21(1) artiklan perusteella määriteltyihin objektiivisiin olosuhteisiin, joihin jäsenvaltion viranomaiset eivät ole voineet vaikuttaa.

Bulgaria ehdottaa muutoksia yhteensä 83 toimenpiteeseen, joista 68 perustuu yksinkertaistamiseen. Yksinkertaistamisen ohella päivitys koskee välitavoitteita tai tavoitteita, jotka eivät ole enää saavutettavissa tai ovat saavutettavissa vain osittain johtuen korkeasta inflaatiosta tai toimeenpanon viivästyksistä. Yhdeksän toimenpiteen osalta Bulgaria esittää parempia toimeenpanotapoja. Bulgaria on ehdottanut näistä toimenpiteistä vapautuneiden varojen käyttämistä yhteen uuteen toimenpiteeseen ja lisäksi kasvattaa kolmeen toimenpiteeseen käytettäviä varoja.

Italia

Italia toimitti päivitetyn elpymis- ja palautumissuunnitelmansa 10.10.2025 ja komission arvio päivityksestä julkaistiin 6.11.2025. Päivitetyn suunnitelman koko on noin 194,4 mrd. euroa.

Italian suunnitelman päivitys perustuu RRF-asetuksen 21(1) artiklan perusteella määriteltäviin objektiivisiin olosuhteisiin, joihin jäsenvaltion viranomaiset eivät ole voineet vaikuttaa.

Italia ehdottaa muutoksia yhteensä 173 toimenpiteeseen, joista 83 perustuu yksinkertaistamiseen. Yksinkertaistamisen ohella päivitys koskee välitavoitteita tai tavoitteita, jotka eivät ole enää saavutettavissa tai ovat saavutettavissa vain osittain johtuen vähäisestä kysynnästä, korkeasta inflaatiosta tai markkinaolosuhteiden muutoksista. 52 toimenpiteen osalta Italia esittää parempia toimeenpanotapoja ja 83 tapauksessa muutoksia on tehty hallinnollisen taakan vähentämiseksi. Italia on ehdottanut näistä toimenpiteistä vapautuneiden varojen käyttämistä kymmeneen uuteen toimenpiteeseen ja lisäksi kasvattaa viiteen toimenpiteeseen käytettäviä varoja.

Itävalta

Itävalta toimitti päivitetyn elpymis- ja palautumissuunnitelmansa 4.11.2025 ja komission arvio päivityksestä julkaistiin 20.11.2025. Päivitetyn suunnitelman koko on noin 4,2 mrd. euroa.

Itävallan suunnitelman päivitys perustuu RRF-asetuksen 21(1) artiklan perusteella määriteltäviin objektiivisiin olosuhteisiin, joihin jäsenvaltion viranomaiset eivät ole voineet vaikuttaa.

Itävalta ehdottaa muutoksia yhteensä 34 toimenpiteeseen, joista 22 perustuu yksinkertaistamiseen. Yksinkertaistamisen ohella päivitys koskee välitavoitteita tai tavoitteita, jotka eivät ole enää saavutettavissa tai ovat saavutettavissa vain osittain johtuen vähäisestä kysynnästä, teknisistä haasteista tai markkinaolosuhteiden muutoksista. Kahden toimenpiteen osalta Itävalta esittää parempia toimeenpanotapoja ja 83 tapauksessa muutoksia on tehty hallinnollisen taakan vähentämiseksi.

Kreikka

Kreikka toimitti päivitetyn elpymis- ja palautumissuunnitelmansa 3.11.2025 ja komission arvio päivityksestä julkaistiin 20.11.2025. Päivitetyn suunnitelman koko on noin 36,6 mrd. euroa.

Kreikan suunnitelman päivitys perustuu RRF-asetuksen 21(1) artiklan perusteella määriteltäviin objektiivisiin olosuhteisiin, joihin jäsenvaltion viranomaiset eivät ole voineet vaikuttaa.

Kreikka ehdottaa muutoksia yhteensä 153 toimenpiteeseen, joista 92 perustuu yksinkertaistamiseen. Yksinkertaistamisen ohella päivitys koskee välitavoitteita tai tavoitteita, jotka eivät ole enää saavutettavissa tai ovat saavutettavissa vain osittain johtuen vähäisestä kysynnästä, viivästyksistä kilpailutuksessa tai lakiteknisistä syistä. 16 toimenpiteen osalta Kreikka esittää parempia toimeenpanotapoja. Kreikka on ehdottanut näistä toimenpiteistä vapautuneiden varojen käyttämistä kasvattamalla viiteentoista toimenpiteeseen käytettäviä varoja.

Kypros

Kypros toimitti päivitetyn elpymis- ja palautumissuunnitelmansa 5.11.2025 ja komission arvio päivityksestä julkaistiin 20.11.2025. Päivitetyn suunnitelman koko on noin 1,2 mrd. euroa.

Kyproksen suunnitelman päivitys perustuu RRF-asetuksen 21(1) artiklan perusteella määriteltyihin objektiivisiin olosuhteisiin, joihin jäsenvaltion viranomaiset eivät ole voineet vaikuttaa.

Kypros ehdottaa muutoksia yhteensä 121 toimenpiteeseen, joista 75 perustuu yksinkertaistamiseen. Yksinkertaistamisen ohella päivitys koskee välitavoitteita tai tavoitteita, jotka eivät ole enää saavutettavissa tai ovat saavutettavissa vain osittain johtuen vähäisestä kysynnästä, odotettua suuremmasta kysynnästä, toimeenpanon viivästymisestä tai teknisistä syistä. Kypros on ehdottanut näistä toimenpiteistä vapautuneiden varojen käyttämistä kolmeen uuteen toimenpiteeseen, jotka ovat ulkomaisten suorien investointien esitarkastuslaki, yrityslainsäädännön täydentäminen joukkorahoituksen osalta sekä kansallisten sanktioiden toimeenpanoyksikön perustaminen. Lisäksi Kypros kasvattaa yhdeksään toimenpiteeseen käytettäviä varoja.

Latvia

Latvia toimitti päivitetyn elpymis- ja palautumissuunnitelmansa 4.11.2025 ja komission arvio päivityksestä julkaistiin 20.11.2025. Päivitetyn suunnitelman koko on noin kaksi mrd. euroa.

Latvian suunnitelman päivitys perustuu RRF-asetuksen 21(1) artiklan perusteella määriteltyihin objektiivisiin olosuhteisiin, joihin jäsenvaltion viranomaiset eivät ole voineet vaikuttaa.

Latvia ehdottaa muutoksia yhteensä 75 toimenpiteeseen, joista 60 perustuu yksinkertaistamiseen. Yksinkertaistamisen ohella päivitys koskee välitavoitteita tai tavoitteita, jotka eivät ole enää saavutettavissa tai ovat saavutettavissa vain osittain heikosta markkinakysynnästä tai odottamattomista toimeenpanon viivästyksistä johtuen. Viiden toimenpiteen osalta Latvia esittää parempia toimeenpanotapoja. Latvia on ehdottanut vapautuneiden varojen käyttämistä yhteen uuteen toimenpiteeseen, joka koskee opiskelijoiden sekä koulutuslaitosten digitalisaation edistämistä. Lisäksi Latvia kasvattaa kolmeen toimenpiteeseen käytettäviä varoja.

Malta

Malta toimitti päivitetyn elpymis- ja palautumissuunnitelmansa 31.10.2025 ja komission arvio päivityksestä julkaistiin 19.11.2025. Päivitetyn suunnitelman koko on noin 340 milj. euroa.

Maltan suunnitelman päivitys perustuu RRF-asetuksen 21(1) artiklan perusteella määriteltyihin objektiivisiin olosuhteisiin, joihin jäsenvaltion viranomaiset eivät ole voineet vaikuttaa.

Malta ehdottaa muutoksia yhteensä 34 toimenpiteeseen, joista 24 perustuu yksinkertaistamiseen. Yksinkertaistamisen ohella päivitys koskee välitavoitteita tai tavoitteita, jotka eivät ole enää saavutettavissa tai ovat saavutettavissa vain osittain johtuen teknisistä haasteista, hankintojen viivästymisestä tai odotettua vähäisemmästä kysynnästä. Yhden toimenpiteen osalta Malta esittää parempia toimeenpanotapoja ja 24 tapauksessa muutoksia on tehty hallinnollisen taakan vähentämiseksi. Malta on

ehdottanut vapautuneiden varojen käyttämistä kolmeen uuteen toimenpiteeseen ja lisäksi kasvattaa yhteen toimenpiteeseen käytettäviä varoja.

Portugali

Portugali toimitti päivitetyn elpymis- ja palautumissuunnitelmansa 31.10.2025 ja komission arvio päivityksestä julkaistiin 21.11.2025. Päivitetyn suunnitelman koko on noin 22,2 mrd. euroa.

Portugalin suunnitelman päivitys perustuu RRF-asetuksen 21(1) artiklan perusteella määriteltäviin objektiivisiin olosuhteisiin, joihin jäsenvaltion viranomaiset eivät ole voineet vaikuttaa.

Portugali ehdottaa muutoksia yhteensä 136 toimenpiteeseen, joista 100 perustuu yksinkertaistamiseen. Yksinkertaistamisen ohella päivitys koskee välitavoitteita tai tavoitteita, jotka eivät ole enää saavutettavissa tai ovat saavutettavissa vain osittain johtuen heikosta kysynnästä, tarjontaketjun häiriöistä tai teknisistä syistä. Kahden toimenpiteen osalta Portugali esittää parempaa toimeenpanotapaa. Portugali on ehdottanut näistä toimenpiteistä vapautuneiden varojen käyttämistä kolmeen uuteen toimenpiteeseen.

Puola

Puola toimitti päivitetyn elpymis- ja palautumissuunnitelmansa 26.9.2025 ja komission arvio päivityksestä julkaistiin 21.11.2025. Päivitetyn suunnitelman koko on noin 59,8 mrd. euroa.

Puolan suunnitelman päivitys perustuu RRF-asetuksen 21(1) artiklan perusteella määriteltäviin objektiivisiin olosuhteisiin, joihin jäsenvaltion viranomaiset eivät ole voineet vaikuttaa.

Puola ehdottaa muutoksia yhteensä 80 toimenpiteeseen, joista 33 perustuu yksinkertaistamiseen. Yksinkertaistamisen ohella päivitys koskee välitavoitteita tai tavoitteita, jotka eivät ole enää saavutettavissa tai ovat saavutettavissa vain osittain johtuen heikosta kysynnästä, viivästyksissä julkisissa hankinnoissa ja korkeasta inflaatiosta. 13 toimenpiteen osalta Puola esittää parempaa toimeenpanotapaa. Puola on ehdottanut näistä toimenpiteistä vapautuneiden varojen käyttämistä yhteen uuteen toimenpiteeseen sekä viiteen toimenpiteeseen käytettävien varojen kasvattamiseen.

Ranska

Ranska toimitti päivitetyn elpymis- ja palautumissuunnitelmansa 28.10.2025 ja komission arvio päivityksestä julkaistiin 20.11.2025. Päivitetyn suunnitelman koko on noin 40,3 mrd. euroa.

Ranskan suunnitelman päivitys perustuu RRF-asetuksen 21(1) artiklan perusteella määriteltäviin objektiivisiin olosuhteisiin, joihin jäsenvaltion viranomaiset eivät ole voineet vaikuttaa.

Ranska ehdottaa muutoksia yhteensä 24 toimenpiteeseen, joista 15 perustuu yksinkertaistamiseen. Yksinkertaistamisen ohella päivitys koskee välitavoitteita tai tavoitteita, jotka eivät ole enää saavutettavissa tai ovat saavutettavissa vain osittain johtuen teknisistä syistä, toimijan konkurssista tai hallinnollisen taakasta. Yhden toimenpiteen osalta Ranska esittää parempaa toimeenpanotapaa. Ranska on ehdottanut näistä toimenpiteistä vapautuneiden varojen käyttämistä yhteen toimenpiteeseen käytettävien varojen kasvattamiseen.

Slovenia

Slovenia toimitti päivitetyn elpymis- ja palautumissuunnitelmansa 7.11.2025 ja komission arvio päivityksestä julkaistiin 21.11.2025. Päivitetyn suunnitelman koko on noin 2,2 mrd. euroa.

Slovenian suunnitelman päivitys perustuu RRF-asetuksen 21(1) artiklan perusteella määriteltyihin objektiivisiin olosuhteisiin, joihin jäsenvaltion viranomaiset eivät ole voineet vaikuttaa.

Slovenia ehdottaa muutoksia yhteensä 68 toimenpiteeseen, joista 55 perustuu yksinkertaistamiseen. Yksinkertaistamisen ohella päivitys koskee välitavoitteita tai tavoitteita, jotka eivät ole enää saavutettavissa tai ovat saavutettavissa vain osittain johtuen toimeenpanon viivästyksistä tai markkinakysynnän vähäisyydestä. Slovenia on ehdottanut näistä toimenpiteistä vapautuneiden varojen käyttämistä kolmeen toimenpiteeseen käytettävien varojen kasvattamiseen.

Tšekki

Tšekki toimitti päivitetyn elpymis- ja palautumissuunnitelmansa 3.11.2025 ja komission arvio päivityksestä julkaistiin 20.11.2025. Päivitetyn suunnitelman koko on noin 9,2 mrd. euroa.

Tšekin suunnitelman päivitys perustuu RRF-asetuksen 21(1) artiklan perusteella määriteltyihin objektiivisiin olosuhteisiin, joihin jäsenvaltion viranomaiset eivät ole voineet vaikuttaa.

Tšekki ehdottaa muutoksia yhteensä 109 toimenpiteeseen, joista 87 perustuu yksinkertaistamiseen. Yksinkertaistamisen ohella päivitys koskee välitavoitteita tai tavoitteita, jotka eivät ole enää saavutettavissa tai ovat saavutettavissa vain osittain johtuen heikosta kysynnästä tai merkittävistä viivästyksistä toimeenpanossa. Kahden toimenpiteen osalta Tšekki esittää parempaa toimeenpanotapaa. Tšekki on ehdottanut näistä toimenpiteistä vapautuneiden varojen käyttämistä yhteen uuteen toimenpiteeseen sekä kolmeen toimenpiteeseen käytettävien varojen kasvattamiseen.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Kyseessä on neuvoston täytäntöönpanopäätös, joka perustuu RRF-asetuksessa neuvostolle SEUT 291 artiklan 2 kohdan mukaisesti siirrettyyn täytäntöönpanovaltaan. Neuvosto tekee päätöksensä määräenemmistöllä komission ehdotuksesta.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentti ei osallistu täytäntöönpanopäätösten hyväksymiseen. RRF-asetuksen 25 artiklan mukaan komission on kuitenkin toimitettava ehdotukset neuvoston täytäntöönpanopäätöksiksi yhtäaikaaisesti ja yhtäläisin ehdoin Euroopan parlamentille ja neuvostolle ilman aiheutonta viivytystä. RRF-asetuksen 26 artiklassa säädetään elpymis- ja palautumisvuoropuhelusta, jonka puitteissa Euroopan parlamentti voi kutsua komission keskustelemaan elpymis- ja palautumissuunnitelmista ja niiden arvioinnista.

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta 5.12.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 5.12.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Suomen kolmas maksupyyntö on lähetetty komission arvioitavaksi 30.9.2025. Sen koko on ennakkorahoitusosuuden netotuksen jälkeen noin 283 milj. euroa, joka vastaa noin 15 prosenttia Suomelle elpymis- ja palautumistukivälineestä (RRF) myönnettävästä kokonaisallokaatiosta (1,95 mrd. euroa). Komissio julkaisi alustavan positiivisen arvionsa maksupyyntöä 12.11.2025. Maksupyyntö koostuu kokonaan avustuksista ja maksatusta voidaan odottaa joko vuoden 2025 lopussa tai vuoden 2026 alussa.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Eduskunta on omien varojen päätöksen (EV 54/2021 vp - HE 260/2020 vp) hyväksymisen yhteydessä edellyttänyt, että käsiteltäessä jäsenmaiden kansallisia elpymis- ja palautumissuunnitelmia Suomi pitää kiinni ehdollisuudesta ja julkisen talouden tervehdyttämisestä kaikkien jäsenmaiden kohdalla, ei hyväksy varojen myöntämistä ilman uskottavia julkisia talouksia tervehdyttäviä rakenteellisia uudistuksia ja edellyttää, että varojen maksatuksen ehtona on sitoutuminen oikeusvaltioperiaatteeseen.

Asiakirjat

European Commission - Proposal for a COUNCIL IMPLEMENTING DECISION amending the Implementing Decision of 13 July 2021 on the approval of the assessment of the recovery and resilience plan for Austria

European Commission - Proposal for a COUNCIL IMPLEMENTING DECISION amending Implementing Decision (EU) (ST 8091/22 INIT; ST 8091/22 ADD 1) of 4 May 2022 on the approval of the assessment of the recovery and resilience plan for Bulgaria

European Commission - Proposal for a COUNCIL IMPLEMENTING DECISION amending the Implementing Decision of 28 July 2021 on the approval of the assessment of the recovery and resilience plan for Cyprus

European Commission - Proposal for a COUNCIL IMPLEMENTING DECISION amending the Implementing Decision of 8 September 2021 on the approval of the assessment of the recovery and resilience plan for Czechia

European Commission - Proposal for a COUNCIL IMPLEMENTING DECISION amending the Implementing Decision of 13 July 2021 on the approval of the assessment of the recovery and resilience plan for France

European Commission - Proposal for a COUNCIL IMPLEMENTING DECISION amending the Implementing Decision of 13 July 2021 on the approval of the assessment of the recovery and resilience plan for Greece

European Commission - Proposal for a COUNCIL IMPLEMENTING DECISION amending Implementing Decision (EU) (ST 10160/21 INIT; ST 10160/21 ADD 1 REV 2) of 13 July 2021 on the approval of the assessment of the recovery and resilience plan for Italy

European Commission - Proposal for a COUNCIL IMPLEMENTING DECISION amending the Implementing Decision of 13 July 2021 on the approval of the assessment of the recovery and resilience plan for Latvia

European Commission - Proposal for a COUNCIL IMPLEMENTING DECISION amending the Implementing Decision of 5 October 2021 on the approval of the assessment of the recovery and resilience plan for Malta

European Commission - Proposal for a COUNCIL IMPLEMENTING DECISION amending the Implementing Decision of 17 June 2022 on the approval of the assessment of the recovery and resilience plan for Poland

European Commission - Proposal for a COUNCIL IMPLEMENTING DECISION amending the Implementing Decision of 13 July 2021 on the approval of the assessment of the recovery and resilience plan for Portugal

European Commission - Proposal for a COUNCIL IMPLEMENTING DECISION amending the Implementing Decision of 28 July 2021 on the approval of the assessment of the recovery and resilience plan for Slovenia

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomus 21/2025: Elpymis- ja palautumistukivälineen tuki liiketoimintaympäristön parantamiseen – Toteuttaa vain osittain maakohtaisia suosituksia, mutta jotkin alustavat tulokset osoittivat edistymistä niiden täytäntöönpanossa

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/EKT, finanssiasiantuntija Jonne Lehtimäki, puh. +358 295 530 522
 VM/EKT, finanssiasiantuntija Saara Palo, puh. +358 295 530 240
 etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/1107/2025
 EU/8/2025

ECOFIN-neuvosto 12.12.2025, Bryssel; 15. Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomus Euroopan unionin talousarvion täytäntöönpanosta varainhoitovuodelta 2024

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto (ECOFIN) 12.12.2025

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan tilintarkastustuomioistuin esittelee talous- ja rahoitusasioiden neuvostolle 9.10.2025 julkaistun vuosikertomuksensa varainhoitovuodelta 2024. Esittelystä käynnistyy vuotuinen menettely koskien vastuuvapauden myöntämistä komissiolle EU:n talousarvion toimeenpanosta.

Vuosikertomusta käsitellään tammi- ja helmikuussa 2026 neuvoston budjettikomiteassa. Neuvoston suosituksesta vastuuvapauden myöntämiseksi komissiolle varainhoitovuodelta 2024 päätetään talous- ja rahoitusasioiden neuvostossa viimeistään maaliskuussa 2026. Suositus toimitetaan Euroopan parlamentille, jonka on tarkoitus päättää vastuuvapauden myöntämisestä komissiolle täysistunnossaan huhtikuussa 2026.

Suomen kanta komission vastuuvapauteen varainhoitovuodelta 2024 on valmisteilla.

Suomen kanta

Suomi ottaa tilintarkastustuomioistuimen esittelyn tiedoksi.

Pääasiallinen sisältö

Euroopan tilintarkastustuomioistuin tarkastaa vuosittain EU:n tilinpäätöksen sekä tilien perustana olevien toimien laillisuutta ja sääntöjenmukaisuutta. Tarkastustensa pohjalta tilintarkastustuomioistuin on laatinut varainhoitovuotta 2024 koskien vuosikertomuksen EU:n talousarvion toteuttamisesta.

Tilintarkastustuomioistuin antaa puhtaan tarkastuslausunnon EU:n vuoden 2024 tilien luotettavuudesta. Tilintarkastustuomioistuimen mukaan tilinpäätös antaa kaikilta olennaisilta osiltaan oikeat ja riittävät tiedot EU:n taloudellisesta asemasta sekä toimien

tuloksista, rahavirroista ja nettovarallisuuden muutoksista päättyneeltä varainhoitovuodelta varainhoitoasetuksen ja kansainvälisesti hyväksyttyihin julkisen sektorin tilinpäätösstandardeihin perustuvien kirjanpitosääntöjen mukaisesti. Myös tulojen osalta annetaan aiempien vuosien tapaan puhdas lausunto.

EU:n talousarviomenojen osalta tilintarkastustuomioistuin antaa kielteisen lausunnon menojen laillisuudesta ja sääntöjenmukaisuudesta. Tilintarkastustuomioistuimen arvioima kokonaisvirhetaso varainhoitovuoden 2024 talousarviomenoissa on 3,6 prosenttia, mikä ylittää 2 prosentin olennaisuusrajan, mutta on alhaisempi kuin vuosina 2023 (5,6 prosenttia) ja 2022 (4,2 prosenttia). Merkittävässä osassa menoja virhetaso on olennainen. Tämä koskee erityisesti kulujen korvaamiseen perustuvia menoja, joiden arvioitu virhetaso on 5,2 prosenttia ja ne muodostavat 68,9 prosenttia tilintarkastustuomioistuimen tarkastuksen perusjoukosta. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että sen havaitsemien virheiden vaikutukset varainhoitovuoden hyväksyttyihin menoihin ovat sekä olennaisia että laajalle ulottuvia.

Elpymis- ja palautumistukivälineen osalta tilintarkastustuomioistuin antaa varauman sisältävän lausunnon menojen laillisuudesta ja sääntöjenmukaisuudesta. Tarkastusten kohteina olleista 28:sta komissiolta jäsenvaltioille suoritetuista maksatuksista havaittiin kuudessa kvantitatiivisesti ilmaistavia virheitä. Lisäksi tilintarkastustuomioistuin raportoi puutteista niin komission suorittamassa ennakoarvioinnissa kuin jäsenvaltioiden raportointi- ja valvontajärjestelmissä sekä jäsenvaltioiden viranomaisten vahvistuslausumiin sisällyttämien tietojen luotettavuudessa. Tilintarkastustuomioistuimen mukaan myös välitavoitteita ja tavoitteita on määriteltä välttämättä, minkä vuoksi niiden saavuttamisen arviointiin liittyy enemmän harkinnanvaraisuutta. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että sen elpymis- ja palautumistukivälineen menoja koskevat havainnot ovat kokonaisvaikutuksiltaan olennaisia mutta eivät laajalle ulottuvia.

Maksattamatta olevien sitoumusten kokonaismäärä oli vuoden 2024 loppuun mennessä 507,4 miljardia euroa, josta 166,3 miljardia euroa liittyi NextGenerationEU-elpymisvälineen avustuksiin. Maksattamatta olevia sitoumuksia oli vähemmän kuin vuonna 2023, jolloin niiden määrä oli ennätykselliset 543 miljardia euroa.

Komissio on viiden viime vuoden aikana lisännyt merkittävästi joukkolainojen liikkeeseenlaskuja, koska se on tukeutunut pääomamarkkinoihin rahoittaakseen laajempia ohjelmia, kuten SURE- ja NextGenerationEU-välineitä. Lainanotolla rahoitettavilla välineillä annetaan rahoitustukea jäsenvaltioille ja EU:n ulkopuolisille maille kuten Ukrainalle. Vuoden 2024 lopussa EU:n lainojen määrä oli 578,2 miljardia euroa. EU:n jäljellä olevien lainojen määrä voi tilintarkastustuomioistuimen mukaan nousta vuoteen 2027 mennessä yli 900 miljardiin euroon. Taso olisi lähes kymmenkertainen vuoteen 2020 verrattuna.

Tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomus 2024 sisältää myös Suomeen kohdistuneita tarkastuksia ja havaintoja. Yhteisen maatalouspolitiikan alalla tilintarkastustuomioistuin teki Suomessa viisi maksutarkastusta, joista yhdestä löytyi mitattavissa oleva virhe. Toisaalta vuosikertomuksessa nostetaan esille myönteisenä esimerkkinä Suomessa tehty tarkastus, jossa vahvistettiin tukikelpoisuusehtojen noudattaminen. Muuttoliikkeen ja rajaturvallisuuden osalta tilintarkastustuomioistuin suoritti myös Suomen tarkastusviranomaiseen kohdistuneen sisäisen valvonnan eri osien tarkastuksen, jonka perusteella nostettiin esille tiettyjä puutteita tarkastusviranomaisen toiminnassa. Komissio ja tarkastusviranomainen katsovat kuitenkin toimintatavan olleen perusteltu.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Sopimus Euroopan unionin toiminnasta 287 ja 319 artikla.

Euroopan unionin yleiseen talousarvioon sovellettavien varainhoitosääntöjen artiklat 260–269.

Tilintarkastustuomioistuin antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle lausuman tilien luotettavuudesta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Kunkin varainhoitovuoden päätyttyä tilintarkastustuomioistuin laatii vuosikertomuksen, johon on liitetty toimielinten vastaukset.

Neuvoston määränemmistöllä antamasta suosituksesta Euroopan parlamentti myöntää komissiolle talousarvion toteuttamista koskevan vastuuvapauden.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Asian käsittelystä Euroopan parlamentissa vastaa talousarvion valvontavaliokunta (CONT), jonka laatiman mietinnön pohjalta täysistunto äänestää vastuuvapauden myöntämisestä. Komission vastuuvapauden osalta raportoijana toimii Daniel Freund (The Greens).

Euroopan parlamentin aikataulun mukaan talousarvion valvontavaliokunnan äänestykset ovat maaliskuussa ja täysistuntoäänestys vastuuvapaudesta huhtikuussa 2026.

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö pyytää kannanotot ja mahdolliset muut kommentit tilintarkastustuomioistuimen huomautuksiin ja komission vastineisiin asianomaisilta viranomaisilta Suomen kannan muodostamiseksi EU-käsittelyä varten.

EU-asioiden jaosto 34 (budjetti- ja hallintoasiat) kirjallinen menettely 21.–24.11.2025.

EU-ministerivaliokunnan kirjallinen menettely 26.–28.11.2025.(E-kirje)

EU-ministerivaliokunta 5.12.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 5.12.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Asialla ei ole suoria taloudellisia vaikutuksia. Tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksella pyritään vaikuttamaan EU:n varainkäyttöön ja varainhallintaan.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomus varainhoitovuodelta 2024.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/BO, Neuvotteleva virkamies Toni Tiala, p. 02955 30361
etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/359/2025
EU/8/2025

Euroryhmän kokous 11.12.2025

Euroryhmän asialistan mukaan kokouksessa 11.12.2025 käsitellään seuraavia asioita:

Euroryhmä

1. IMF:n arviointi euroalueen politiikkatoimista – väliarvion päätelmät

IMF esittelee vierailunsa päätelmät euroryhmälle. Tämä vierailu on nk. väliarvio, joka myös alustavasti valmistelee ensi vuoden Artikla IV:n mukaista vierailua. Vierailusta ei julkaista virallista lausuntoa. IMF tarkastelee vierailuillaan rakennepolitiikan toimia, finanssipolitiikan haasteita, rahapolitiikkaa sekä rahoitussektorin vakautta.

2. Euroalueen jäsenvaltioiden alustavien talousarviosuunnitelmien (DBPs) arviointi ja euroalueen julkisen talouden tilanne ja näkymät

Euroryhmässä käydään keskustelu euroalueen jäsenvaltioiden alustavista talousarviosuunnitelmista (DBP) vuodelle 2026. 17 jäsenvaltiota on toimittanut DBP:nsä lokakuun puolivälissä olleeseen määräaikaan mennessä. Komissio julkaisi arvionsa alustavista talousarviosuunnitelmista osana syyspakettiaan 25.11.2025. Komissio arvioi 12 jäsenvaltion suunnitelman noudattavan neuvoston hyväksymää keskipitkän aikavälin suunnitelmassa määriteltyä nettomenojen enimmäiskasvua ja muiden viiden tapauksessa on olemassa riski tai merkittävä riski olla noudattamatta nettomenopolkua. Komissio arvioi Suomen DBP:n noudattavan neuvoston hyväksymää nettomenojen enimmäiskasvua. Komissio myös viittaa arviossaan 126 artiklan 3 kohdan mukaiseen raporttiin, jossa se ehdottaa liiallisen alijäämän menettelyn käynnistämistä Suomelle.

Komission arvion mukaan euroalueen finanssipolitiikan viritys on kokonaisuutena laajasti neutraalia vuosina 2025 ja 2026, mutta jäsenvaltioiden osalta vaihtelevaa. Julkiset investoinnit ovat yhä kasvussa ja niiden odotetaan saavuttavan 3,7 % BKT:sta tason vuonna 2026. Lähivuosien kasvusta noin kolmannes liittyy puolustusinvestointeihin. Euroalueen alijäämien ennakoidaan alustavien talousarviosuunnitelmien perusteella syvenevän jonkin verran vuosina 2025 ja 2026. Euroalueen julkinen velka kasvaa 14 jäsenvaltiossa vuosina 2025 ja 2026. Vuonna 2026 neljän jäsenvaltion (Belgia, Italia, Kreikka ja Ranska) julkinen velka ylittää 100 prosentin rajan.

3. Euroryhmän puheenjohtajan valinta

Euroryhmässä 11.12.2025 valitaan euroryhmän puheenjohtaja. Puheenjohtajan kausi kestää 2,5 vuotta ja se voidaan uusida. Puheenjohtaja valitaan yksinkertaisella enemmistöllä, ja äänestykseen osallistuvat euromaiden valtiovarainministerit. Jos ensimmäisessä äänestyksessä kukaan ei saa yksinkertaista enemmistöä äänistä, äänestämistä jatketaan, kunnes tämä saavutetaan. 28.11.2025 oli ehdokasasettelun määräaika.

Liitteet -